LATVIA
Latvian Newspaper
Published under EUCOM Civil Affairs Division Authorisation Number UNDP 196. Publisher and Editor: Kārlis Rabācs, DP Camp Kleinkötz near Günzburg/D. Printer: „Schwäb. Volksbl." Günzburg/D., Bgm.-Landm.-Pl. 7. Circulation: 4000. Published three times weekly. Editorial office: Günzburg/Do. Dominikus-Zimmermann-Str. 2

LATVIJA

LATVIAN NEWSPAPER

Nr. 114 (219)
Ceturtdien, 1948. g. 16. dec.
Iznāk trīs reizes nedēļā. Izdevējs: BALK uzdevumā Latviešu preses darbinieku sadarbības kopa. Atbildīgais redaktors: K. Rabācs, redaktori: L. Bērziņš, M. Čulītis, B. Kīselis, A. Liepa, H. Mindenbergs, A. Smits. Adrese: Günzburg-Do.; red.: Dominikus-Zimmermannstr. 2 (tālr. 80). apg.: Marktpl. 25 (t. 84).

BRAZILIJA SOLA UZŅEMT 15 000—30.000 DP AR ĢIMENĒM

Brazilija, kas tagad ratificējusi IRO statūtus, nākamajā finanču gadā uzņems 15.000—30.000 DP ar ģimenēm, apmeklējot Hanavas nometni šajās dienās paskaidroja Brazilijas pārstāvja pie IRO Ženēvā, ministra Helio Lobo, sekretārs Okta io Senze-Brodovics. Brazilijai v.svairāk nepieciešami lauksaimniecības un tehnisko nozaru speciālisti. Pretēji citām komisijām, braziliešu komisijas darbošoties tieši nometnēs.

Iecelotājus apsolīts izvietot eiropiešiem piemērotos apstākļos — Brazilijas milzīgās territorijas ziemeļos, galvenokārt Manešas un Rio Grandas apgabalos. Tie atrodas dienvidos no Rio de Žaneiro un ir patālu no ekvātora.

Oktavio Senze-Brodovics Hanavas DP nometnē apskatīja latviešu virtuvi un dažus dzīvokļus. Tad pat Hanavas nometnē informācijas nolūkos ieradās arī divas ASV kongresa locekles. d.

Politiska traģēdija Varšavā

Komūnisti Polijā aprij sociāldemokratus

Beigusi pastāvēt pēdējā sociāldemokratu partija aiz dzelzs aizkara

Trešdien beidza pastāvēt pēdējā sociāldemokratu partija aiz dzelzs aizkara. Varšavas universitātes aulā notika „svinīga sanāksme", kurā poļu sociāldemokrati „vienbalsīgi" nolēma apvienoties ar komūnistiem. Ar lielu pompu rīkotajā demonstrācijā piedalījās 1500 delegātu un daudzi pārstāvji no ārzemju komūnistu partijām. Vakareiropas laikrakstu pārstāvjiem ieeja universitātē bija liegta. Fabrikas svilpes un sirēnas aicināja strādniekus pie radio skaļruņiem, pie kuriem viņiem vajadzēja noklausīties oficiālās runas un „apvienošanās" svinību norisi, kā arī komūnistu partijas ģenerālsekretāra Bieruta paskaidrojumus par „vienības partijas ideoloģisko pamatu".

Svinības Varšavas universitātē istenībā bija poļu sociāldemokratu bēres, lai gan aulā neviens nebija ieradies sēru tērpā. Ar sociāldemokratu partiju mirusi viena daļa vecās Polijas. Savā laikā maršals Pilsudskis teica: „Es iekāpu vilcienā, kas saucās Poļu sociāldemokratu partija un izkāpu stacijā, kuras nosaukums bija Polijas brīvība". Brīvību poļi zaudēja jau 1939. gadā, un tagad arī vilciens apstājies, lai dotu vietu citam, kas sauksies „Apvienotā strādnieku partija".

Par poļu sociāldemokratu apvienošanos ar komūnistiem runāja jau sen. Priekš tam Mikolaičika zemnieki „labprātīgi pievienojās" tautas partijai, ko sauca par Lublinas zemnieku partiju. Tos, kas nebija ar mieru klausīt pavēlēm, apcietināja, vai viņi vienkārši pazuda. Izkārtnes dēļ vēl palika demokratiskā partija un darba partija, bet Polijas politiskajā dzīvē tām nav nekādas nozīmes. Kā dadzis acīs komūnistiem visu laiku bija poļu sociāldemokrati, kas apvienošanās brīdī skaita ap 800.000 biedru. Jau cara laikā sociāldemokratu partija cīnījās par Polijas neatkarību. Daudzi tās biedri ilgus gadus nosēdējuši toreizējās Krievijas cietumos, un liktenim labpatikās, ka viņi iepazinās arī ar sarkano ieslodzījumu vietām.

Polijas neatkarības laikā sociāldemokratu partija zaudēja daļu sava prestiža, jo nebija pratusi pietiekami enerģiski iestāties par agrāro reformu. Bet kad sākās otrs pasaules karš, sociāldemokrati atkal atjaunoja seno cīņu par neatkarību, ko tagad izbeidza „tautas demokratija". Priekš tam notika rūpīga tīrīšana partijas rindās. Dažu biedru liktenis izveidojies tik traģisks, cik traģisks tas var būt cilvēkam, kas dzīvību sajūt par slogu. Tā, piemēram, vecu sociāldemokratu un arodbiedrību ģenerālsekretāru Antoņu Zdanovski atbrīvoja no apcietinājuma tikai īsi priekš nāves. Galīgi salauzts, sauca viņš agonijā: „Nē, nē, es nekā nezinu!" Sociāldemokrate Janina Puzaka pēc 12 dienu nepārtrauktas pratināšanas izlēca pa policijas prezidija logu. Viņas brāli, kas savā laikā ieradās kopā ar citiem 16 poļiem kā delegāts Maskavā, bet tur tika apcietināts, pašreiz tiesā kara tribunāls. Bijušo ministru prezidentu Osubku-Muravski izslēdza no partijas kopā ar sievu, jo pēc austrumu labajiem paraugiem arī poļi soda un atriebjas ģimenes piederīgajiem.

Vienīgi tagadējais ministru prezidents un partijas ģenerālsekretārs

(Beigas 5. lpp.)

Cilvēka tiesību deklarācija — krieviem nepatīkams bumerangs

Komentējot Apvienoto Nāciju kopsapulces pieņemto cilvēka tiesību deklarāciju, ko daļa ārzemju preses vispār uzskata par vienu no nedaudzajiem UN sesijas panākumiem, angļu liberālais „Manchester Guardian" oponē otram presē dzirdētam novērtējumam, ka deklarācija esot teorētiska, praksē neiedzīvināma un tai tādēļ nevarot piešķirt pārāk lielu nozīmi.

„Tas ir drošs solis šolaiku pasaulē, kur nevienas valsts valdība nevar visiem saviem pavalstniekiem garantēt visas deklarācijā minētās brīvības un tiesības," raksta liberāļu laikraksts, norādot, ka deklarācija arī esot krieviem ļoti nepatīkams „bumerangs". Tur, kur komūnisms vēl cīnās pēc varas, krieviem deklarācija liekas patīkama, bet tur, kur komūnisms jau valda, tās panti vēršas pret pašiem komūnistiem. Tādēļ arī padomju delegācija centās pēc iespējas vispārināt sev patīkamos pantus, bet pārējos mēģināja nozīmē pēc iespējas sašaurināt. BBC

Aicina likvidēt robežas starp Berlīnes rietumu sektoriem

Berlines lielvecākais Reuters pirmdien ierosināja atmest trīs rietumu sektoru robežas un nodibināt trīsvalstu komandantūru, kas kopīgi kārtotu visus militārajām valdībām piekritīgos jautājumus, bet visu 12 Rietumberlines iecirkņu pārējā pārvalde paliktu centrālu vācu iestāžu rokās. Tā atvieglotos pilsētas pārvaldīšana un būtu panākama lielāka vienlīdzība, it īpaši pārtikas sadalē. Bez tam Reuters prasīja rietumvācu markas noteikšanu par vienīgo maksāšanas līdzekli Rietumberlīnē. Apvienojoties varētu uzlabot arī enerģijas piegādi.

Trīs komandantu apspriede, kurā, kā domā, bija paredzēts runāt par kopīgās komandantūras dibināšanu, pēc angļu un franču militārās valdības pieprasījuma atlikta, jo angļu un franču iestādes jautājumu ieprieks gribot rūpīgi apsvērt. Amerikāņu sektora komandants pulkvedis Haulijs otrdien paskaidroja, ka runas par rietumu sektoru robežu likvidēšanu neatbilstot patiesībai. Praktiski gan vienīgās īstās robežas, kādas pastāvot Berlīnē, esot starp krievu sektoru un pārējiem sektoriem.

BBC, St

45 DIVĪZIJAS UN 12.000 LIDMAŠĪNU

GALVENIE PUNKTI ATLANTIKA PAKTA SARUNĀS

Bez Briseles pakta dalībniecēm neviena cita Eiropas valsts pagaidām nav uzaicināta uz sarunām par piedalīšanos Ziemeļatlantika paktā, otrdien paskaidroja ASV valdības pārstāvis, kas pirmdien piedalījās Vašingtonā notiekošajās apspriedēs. Norvēģijas ārlietu ministrs Lange izteicies: viņam esot dibināts pamats pieņemt, ka tuvākajā nākotnē Norvēģijai šāds aicinājums vēl nenākšot. Līdzīgi otrdien izteicās arī Dānijas ārlietu ministrs Rasmusens. Kopenhāgenā atjaunotas Zviedrijas, Norvēģijas un Dānijas aizsardzības komisijas apspriedes. „Trīs aizsardzības ministriem līdz februārim jāziņo savām valdībām par Skandināvijas kopīgas aizsardzības iespējām. Dānijas „aizsardzības apsvērumu dēļ" uz pusi samazināta dāņu brigāde, kas pēc jaunās vienošanās ar Lielbritaniju vēl līdz 1951. g. piedalīsies Vācijas okupācijā.

Vašingtonas sarunās, kurās piedalās ASV ārlietu ministrijas pārstāvji un sešu tieši ieinteresēto valstu, Kanādas, Lielbritanijas, Francijas, Beļģijas, Holandes un Luksemburgas vēstnieki, par pamatu ir trīs dažādi pakta projekti, ko izstrādājušas ASV, Kanāda un Rietumeiropas ūnijas jeb Briseles pasta valstis. Pēdējo projektu ASV vēlas padarīt „stingrāku" un apsver noteikumus par iespējamu agresiju ārpus Eiropas pret kādu pakta dalībnieci. Šai sakarībā norāda uz neoficiālām sarunām starp ASV un Lielbritaniju par drošības sistēmas radīšanu Tālajos austrumos.

Galvenie noskaidrojamie punkti ir: sarunu gaita, pakta dalībnieku sastāvs, garantējamās palīdzības veids un pakta ilgums. Ievērojot saspīlēto starptautisko stāvokli, diplomāti centīsies sarunas nobeigt iespējami drīz, lai to ātrāk varētu iesniegt ASV kongresam. Bez tam jānosaka termiņš pilnai konferencei, kur paktu parakstīs. Principā piedalīšanos paktā grib darīt iespējamu visām valstīm, kas atbilst vispārējiem priekšnosacījumiem. Pagaidām gan runa, bez minētajām septiņām, bijusi vienīgi par Italiju, Īriju, Islandi, Norvēģiju, Dāniju, Portugali, Grieķiju un Turciju. Nepatiku radījis Italijas nesenais mēģinājums saistīt savu piedalīšanos ar kādām koncesijām itaļu agrāko koloniju jautājumā.

Pēc amerikāņu plāniem paredzētā palīdzība aptvertu vismaz 45 divīziju apbruņošanu pakta dalībniecēm valstīm Eiropā, bez tam runā par 12.000 lidmašīnu lielas gaisa flotes izveidošanu. Vajadzīgās piegādes paredzēts veikt aizdošanas un nomas līguma ietvaros. Kamēr Eiropas valstis ieteic 50 gadus par pakta termiņu, nieskanojot to Briseles paktam, tikām ASV, cik vērojams, vēlas šo laiku samazināt uz 10 vai 15 gadiem, gan paredzot līguma automatiskas atjaunošanas iespējas. Pakta uzdevums būtu novērst stāvokli, kāds jau bijis divos karos: ka ASV tikai vairākus mēnešus pēc kara pieteikšanas spēj pilnā mērā iedarbināt savu brunošanās rūpniecību. Pēdējās sarunās starp prezidentu Trumenu un ārlietu ministru Maršalu, kā ziņo no Vašingtonas, esot izpaudies uzskats, ka Eiropas problēma prasa pat lielāku steidzamību nekā spiedīgās Āzijas problēmas. Praktiski iespējamās Ziemeļatlantika pakta dalībnieces valstis kā iedzīvotāju skaita, tā saimniecības kapacitātes zinā tālu pārspēj Padomju Savienību. BBC, NZ, BB

Grieķu komūnistus sakaušot nākamgad

Vašingtonā ieradies ASV sūtnis Grieķijā, lai informētu valdību par stāvokli senajā hellēņu valstī. Preses pārstāvjiem viņš izteicās, ka Markosa armijā vēl ir ap 23.000 vīru. Šogad valdības karaspēks iznīcinājis apmēram 35.000 partizānu. Sūtnis domā, ka nākamgad Atēnas iegūs pilnīgu uzvaru pār komūnistiem. Pēc valdības informācijas, šinīs dienās komūnistiem atņemta svarīgā Kardicas pilsēta Tesālijā, kur bija ielauzušies 1400 partizānu. BBC

Vai Ķīnā organizēs jaunu valdību?

JAU RUNĀ PAR MARŠALA ČANGKAIŠEKA ATKĀPŠANOS

Cīņas Pekingā un 50 km no Nankingas

Kāds komūnistu pārstāvis Honkongas raidītājā otrdien paziņoja, ka maršals Čangkaišeks vairs nav Ķīnas valsts prezidents; pēc opozicijas spiediena viņš esot atkāpies no sava amata. Nankinga vēlāk šo paziņojumu kategoriski atsauca, nosaucot to par komūnistu izgudrojumu. Ķīnas galvaspilsētā otrdien no Šanghajas ieradās ERP pilnvarnieks Hofmans, lai satiktos ar maršalu Čangkaišeku. Vēl esot Šanghajā, preses pārstāvjiem Hofmans izteicās, ka ASV zināmos apstākļos atbalstītu Ķīnas valdību, ja tā būtu ar mieru dibināt koalicijas valdību. Par amerikāņu palīdzības saņemšanu nevarētu būt runas, ja Ķīnā noteikšanu iegūtu komūnisti.

Cīņas pašreiz jau notiek Pekingas priekšpilsētās. Komūnisti ieņēmuši arī kādu lidlauku, kas atrodas 13 km no pilsētas. Pēc Honkongas informācijas, komūnistu patruļas pārgājušas Jangtsē upi. Nacionālā valdība turpretim ziņo, ka upes forsēšana nav izdevusies: lielgaballaivas un krastu apsardzības kuģi nogremdējuši lielāko daļu džonku, ar kurām komūnisti mēģināja pārcelties Jangtsē ziemeļu krastā. Pēc AP informācijas, komūnisti bez kādas cīņas ieguvuši svarīgo Tangšanas ogļrūpniecības apgabalu ziemeļaustrumos no Tientsinas. AFP ziņo, ka komūnistu vienības atrodas vairs tikai 50 km no Nankingas.

Amerikāņu oficiālās aprindas aizvien noteiktāk apgalvo, ka Čangkaišeka kundzes misija Vašingtonā beigusies ar pilnīgu neveiksmi. ASV uzskatot Ķīnu par zaudētu un tagad galveno vērību vēloties veltīt Rietumeiropas aizsardzībai. Visai pesimistiski stāvokli novērtē arī ķīniešu laikraksti. Nankingas prese, piemēram, apgalvo, ka Čangkaišeka kundze ieradusies Vašingtonā ne tik daudz lai saņemtu palīdzību, bet lai lūgtu Savienotās Valstis un varbūt arī Lielbritaniju uzņemties cīņas vadību pret komūnismu Austrumāzijā. Amerikāņiem tagad jāizšķiras vai nu starp „koruptīvo Ķīnas valdību, vai pilnīgu komūnistu noteikšanu". „Times" domā, ka ASV vēl joprojām ir vēlēšanās palīdzēt Ķīnai, ja vien zinātu, kā to darīt. Tai pašā laikā amerikāņiem ir arī skaidrs, ka kuomintangs bankrotējis un ka tā vietā jārada Ķīnā jauna, spējīga valdība.

BBC politiskais komentātors Kristofors Dilks saka, ka Čangkaišekam nav bijis illūziju par komūnistiem kā vienam otram Rietumeiropas politikim. Ķīnai jau kopš ilgiem gadiem nebija nekāda atelpas brīža. Pēc cīņām ar japāņiem sekoja tikpat niknas cīņas ar komūnistiem, pie kam šai otrā periodā Čangkaišeka vienības zaudēja ne mazāk kā 2 miljonus vīru. Maršals pārvarējis daudz grūtumu, bet tik launā situācijā viņš vēl nekad nav atradies. Pagaidām abas naidīgās pasaules atdala Jangtsē upe, bet nevar zināt, vai pēc dažām dienām tā vairs būs robeža.

Ķīnas valdībai pārmet korrupciju un nespējību. Uz pašu maršalu Čangkaišeku tomēr nekrīt ne kripatas no šiem apvainojumiem, jo viņš

(Beigas 5. lpp.)

KĀPĒC LCK ATBALSTA IZCEĻOŠANU UZ ARGENTĪNU

TAS DARĪTS, LAI NOVĒRSTU IZCEĻOŠANU UZ „KAUT KURU ZEMI"

„Par piemērotākām izvietošanās zemēm latviešiem mēs uzskatām Eiropā — Angliju un pa daļai Franciju, — teikts rakstā — bet no aizjūras zemēm — ASV un Kanādu. Bet no līdzšinējiem piedzīvojumiem redzam, ka nokļūšana šajās zemēs ir saistīta ar diezgan lieliem grūtumiem un pati izvietošanās virzās uz priekšu stipri gausi. Tādēļ nometnu iedzīvotāji kļūst nepacietīgi un ir gatavi doties uz kaut kuru zemi, ja vien tik tur nem pretī, pat tropu apgabalus neizslēdzot. Šis pēdējais apstāklis spiež apsvērt jautājumu, uz kādām aizjūras zemēm vēl varētu doties, neriskējot noklūt pārāk lielos grūtumos.

Ja atzīstam par nepieciešamu papildināt izvietošanās zemju sarakstu, tad no aizjūras zemēm par vienu no piemērotākajām ir jāatzīst Argentīna. Vispirms ir jāsaka, ka klimatiskā ziņā tā ir pilnā mērā noderīga eiropiešiem. Tās ziemeļu dala gan pieklaujas tropu apgabalam, bet tā kā šai daļā ir kalni, tad arī tur eiropieši var atrast sev piemērotus klimata apstākļus.

Argentīna ir stipri tāla zeme, no mums tā atrodas apmēram tikpat tālu kā Austrālija. Argentīnā ir daudz auglīgas zemes, tur audzē lielus daudzumus kviešu un citas labības, kā arī ļoti daudz mājkustoņu. Lielāko iedzīvotāju skaitu Argentīnai devušas šādas tautas: itālieši — 2.604.029 personas, spānieši — 1.780.295, franči — 226.894, krievi — 169.257, turki — 157.185, vācieši — 100.699, angļi — 64.426, šveicieši — 37.017, portugalieši — 38.096, poļi 24.714, dāņi — 12.896, holandieši — 8.751 utt. Lielā pārsvarā ir latīņu tautas, kuras arī piešķir zemei latīņu tautām raksturīgo sadzīves stilu. Valsts valoda ir spāņu valoda.

Argentīna gan ir stingri katoliska zeme, bet tur ir reliģijas brīvība un darbojas arī luterāņu un pareizticīgo draudzes un citu kristīgo konfesiju organizācijas. Ļoti stingri ģimenes dzīves tikumi, laulību šķiršana gadoties pavisam reti. Ļoti augsta dzimstība, un tautas dabīgais pieaugums ir viens no augstākiem pasaulē. Tautas kultūrālais līmenis nav augsts — 1939. g. 16% no Argentīnas iedzīvotājiem bija analfabēti.

Tā kā Argentīnas valdība ir ar mieru ielaist vismaz 10.000 latviešu, tad mums ir pamats visā nopietnībā apsvērt emigrācijas vēlamību un izredzes tiem, kas dosies uz šo zemi.

LCK amerikāņu joslas delegācija 3. decembra sēdē, kā jau ziņots, pretēji līdzšinējam LCK un LCP viedoklim atzinusi Argentīnu par piemērotu izceļošanas zemi un apņēmusies rūpēties, lai izceļošana uz turieni neapsīktu. Kādi motīvi delegāciju ierosinājuši uz tādu lēmumu, tas lasāms šajā rakstā, ko redakcijai sniedz LCK informācijas nozare ar virsrakstu „Argentīna viena no ieteicamām izceļošanas zemēm".

Līdz pat otram pasaules karam Argentīna bija galvenā kārtā lauksaimniecības zeme, bet pa otra pasaules kara laiku tā ļoti nopietni strādājusi pie savas rūpniecības izveidošanas. Lauksaimniecību veicina tas apstāklis, ka Argentīnai ir ļoti daudz auglīgas zemes. Agrārā iekārta tomēr nav izdevīga iecelotājiem. Argentīna ir tipiska lielgruntniecību zeme, kur atsevišķām saimniecībām pieder desmitiem tūkstošu ha lielas zemes platības. Valdība no valsts zemes fonda varot kolonistiem piešķirt tikai samērā maz auglīgas zemes.

Neskatoties uz lielo zemes platību, zemes cena tomēr ir stipri augsta. Lai tiktu pie savas saimniecības, nepieciešams jau krietni liels kapitāls. No valsts zemes fonda zemkopības rakstura saimniecībām piešķir ap 100 ha, bet lopkopības saimniecībām 2.500 ha katrai. Viena persona nevar sev iegūt vairāk kā divas tādas zemes normas.

Pie tik lielu saimniecību sistēmas lauku iedzīvotāji dzīvo stipri izklaidus, kādēļ lauki ir ļoti reti apdzīvoti. Lai veicinātu kolonistu drīzāku asimilēšanos, valdība nepieļauj vienas tautas iecelotājiem ierikot lauku saimniecības vienkopus, bet tos nometina izklaidus un jaukti ar citu tautību kolonistiem. Argentīnā diezgan parasta lauku saimniecību nomāšana, pie kam nomā var dabūt saimniecības kā bez inventāra, tā arī ar zemes īpašnieka inventāru.

(Beigas 2. lpp.)

Aicina likvidēt robežas starp Berlīnes rietumu sektoriem

Berlines lielvecākais Reuters pirmdien ierosināja atmest trīs rietumu sektoru robežas un nodibināt trīsvalstu komandantūru, kas kopīgi kārtotu visus militārajām valdībām piekritīgos jautājumus, bet visu 12 Rietumberlines iecirkņu pārējā pārvalde paliktu centrālu vācu iestāžu rokās. Tā atvieglotos pilsētas pārvaldīšana un būtu panākama lielāka vienlīdzība, it īpaši pārtikas sadalē. Bez tam Reuters prasīja rietumvācu markas noteikšanu par vienīgo maksāšanas līdzekli Rietumberlīnē. Apvienojoties varētu uzlabot arī enerģijas piegādi.

Trīs komandantu apspriede, kurā, kā domā, bija paredzēts runāt par kopīgās komandantūras dibināšanu, pēc angļu un franču militārās valdības pieprasījuma atlikta, jo angļu un franču iestādes jautājumu ieprieks gribot rūpīgi apsvērt. Amerikāņu sektora komandants pulkvedis Haulijs otrdien paskaidroja, ka runas par rietumu sektoru robežu likvidēšanu neatbilstot patiesībai. Praktiski gan vienīgās īstās robežas, kādas pastāvot Berlīnē, esot starp krievu sektoru un pārējiem sektoriem.

BBC, St

hronika

preses biedrības amerikopas jaunā valde pirmā ējusies šādi: priekšnieks r-ka vietniece Zinaida tārs L. Švarcs, kasieris biedrzinis Ģ. Salnais. ga biedru kartes izsūtīs iem, kas iesūtīs fotogrāiru maksu par 1948. g. ierim K. Rabācam „Latcijā, Gincburgā. — Par franču joslas kopas ievēlēts Vitauts Kalve. rof. P. Jurevičs, Klāra s un R. Čaks. Līdzšinēriekšnieks prof. P. Judienākumu kavēts, kopas māk neuzņēmās.

LATVIJA
LATVIAN NEWSPAPER
Nr. 114 (219) 1948. g. 16. decembrī
Ar autora parakstu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā redakcijas domas.

NEATLIEKAMS DARBS

Kad dibinājās Latviešu Nacionālā Padome, tad ikvienam bija pārliecība un tāda ir vēl šodien, ka šī ir un būs organizācija, kas saskaņos latviešu dzīvi visās zemēs, neatkarīgi no tā, kurā kontinentā mēs būtu nokļuvuši. Sāk tomēr rasties bažas, varbūt arī nepamatotas, ka LNP darbībā galvenā kārtā ietelpj tikai Vācija un Austrija, jo, cik zināms, tad LNP savā lokā nav vēl ieslēgūsi pat tās Eiropas zemes, kur samērā lielā skaitā izvietojušies latvieši, kā Zviedriju, Angliju un Dāniju. Iespējams, ka uz papīra tas ir pat izkārtots, bet praktisku sasniegumu gan vēl nav.

Var iepriecināt kāds no LNP prezidija jaunākiem lēmumiem par Latviešu Nacionālās Padomes nodaļu dibināšanu, bet pie tā būtu piezīmējams tik daudz, ka ar izpildījumu nevajadzētu vilcināties. Lai neņem ļaunā šī darba darītāji arī to, ja teiktu, ka emigrācijas centram izraugāmas jau laikus arī jaunas mājas vietas. Nebūs lielas vērtības un nozīmes, ja tas vēl ilgi paliks Vācijā. Igauņi par to spriedīs savā kongresā februārī Vašingtonā.

Bet šobrīd kāda cita jautājuma izkārtošana ir vēl aktuālāka.

Mums nepieciešami līdzekļi, ja visiem tiem mērķiem, par ko esam runājuši un kādus esam iecerējuši, gribam kaut vai tikai tuvoties. Tanī pašā reizē ir skaidrs, ka tie nav iegūstami tikai Vācijā. Vācijā nekādu lielāku kapitālu uzkrāšana nav iespējama, te var būt runa tikai par pagaidu palīdzību tiem, kam, kā mēdz teikt, ūdens jau smeļas mutē.

Citādi tas ir zemēs ar stabilu valūtu, kur latvieši jau izvietojušies un tuvākā laikā izceļos vēl lielākā skaitā. Un taisni tāpēc jau tagad jāsāk organizācijas darbs, un tas būtu LNP uzdevums. Jārada fonds, kurā ieplūstu līdzekļi no visām latviešu emigrācijas zemēm, un to mēs tad ar pilnām tiesībām varētu saukt par latviešu kopēju cīņas un palīdzības kasi ārzemēs. Viens no pirmajiem uzdevumiem te būtu izlemt fonda centrāles atrašanās vietu, radīt kopēju fonda centrālo pārvaldi un noorganizēt fonda nodaļas visās zemēs, kur izvietojušies latvieši. Kad būs veikti pirmie organizācijas darbi, tad varēs sākt domāt par līdzekļu sagādi un to virzīšanu uz vietām un pasākumiem, kur tie visvairāk nepieciešami.

Ka bez līdzekļiem ļoti maz kas darāms arī Latvijas neatkarības labā, to pierādīja kaut vai tas, ka līdzekļu trūkuma dēļ uz Parīzi UN pilnsapulces laikā nevarēja aizkļūt paredzētā latviešu delegācija pilnā sastāvā. Bez tam, iekām nebūs radīts kopējs fonds, nevarēs arī runāt par vislietderīgāko līdzekļu izlietošanu. Daudzkārt atsevišķās zemēs nauda tiek tērēta paralēliem mērķiem, sevišķi, kas attiecas uz informācijas izdevumiem. Te jāsaskaņojas ne tikai par saturu, bet arī par izmaksu.

Ja Zviedrijas latvieši ir noorganizējuši savu nacionālo fondu, ja Vācijā veidojas pašpalīdzības fonds, tad nekas nav dzirdēts, ka kaut kas līdzīgs tiktu darīts Anglijā, Amerikā un citās Eiropas un aizjūras zemēs. Ja arī dažā vietā ir kas aizsākts, kā to, piemēram, darījuši „Daugavas Vanagi" Anglijā, tad tas gan rāda uz šīs organizācijas labiem nodomiem un aktīvitāti, bet nevar aizstāt tās vajadzības un uzdevumus, kas piekristu vispārējam un vienotam latviešu fondam ārzemēs.

Būtu nepareizi iedomāties, ka jau tūlīt ar fonda nodibināšanu līdzekļi plūdīs kā no pilnības raga. Bez tam jāiegaumē, ka svešās zemēs visumā būsim tikai strādnieki, un galvenais mūsu ienākumu avots būs tikai roku darba alga. Bet sākt var arī no mazuma. Taču, lai kaut ko sasniegtu, ir jāstrādā. Tik lielam pasākumam priekšdarbi vien prasīs mēnešus, bet gaidot vēl kādu gadu, būsim gluži turpat, kur esam šodien.

Ev. Freivalds

PIEMĒROTĀKĀ DĀVANA ZIEMSVĒTKOS
ir
brāļu Kaudzīšu
Mērnieku laiki
ar
Ed. Brencēna 56 ilustrācijām
Cena: broš. DM 10,—; audekla sējumā DM 15,—.
Pieprasiet nometņu grāmatnīcās!
LATVIJAS apgāds

LATVIEŠU MEMORANDS KANĀDAS VALDĪBAI

Kanādas valdības aprindās un plašākā sabiedrībā joprojām trūkst skaidra ieskata par latviešu tautu, tās vēsturi un sasniegumiem valsts neatkarības laikā. Tādēļ LCK novembrī iesniedza Kanādas raktuvju un dabas bagātību ministrijai un Kanādas senāta imigrācijas un darba komisijai memorandu, kurā parādīta latviešu tautas vēsture, raksturota rase, valoda, antropoloģija, doti dati par latviešu konfesionālo sastāvu, veselību un izglītību. Memorandā raksturota arī latviešu politiskā mentālitāte, radošais spēks un saimnieciskie sasniegumi atsevišķās nozarēs Latvijas patstāvības laikā. Memorandā tāpat doti arī statistiski dati par trimdā esošo latviešu sastāvu un kādu darbu latviešu emigranti var strādāt. Attēlots arī latviešu darbs DP nometnēs un dots procentuālais latviešu nodarbināto skaits trimdā.

Memorandā uzsvērts, ka līdz šim Kanādas valdība parasti ir atteikusies uzņemt savā zemē bēgļus ar ģimenēm, bet strādnieki ar ģimenēm ir stabilāks elements nekā strādnieki vieninieki. Norādīts arī, ka latvieši ir pieraduši paši rūpēties par saviem slimajiem un vecajiem tautiešiem, par bāreņiem un invalidiem un tamdēļ Kanādas valdība varētu bez bailēm uzņemt savā zemē attiecīgu šo personu skaitu, kuras nav piemērotas smagam darbam. Lielāks Kanādā ielaisto bēgļu skaits varētu bez grūtumiem uzturēt un aprūpēt arī savus, nenodarbinātos tautiešus, kā to viņi tagad dara Vācijā un Zviedrijā.

Tām pārvietotām personām, kurām tūlīt nebūtu iespējams sagādāt dzīvokli vai darbu, ar labiem panākumiem var organizēt ģimeņu nometnes, kā tas, piemēram, domāts Austrālijā. Līdz šim Kanādā darbu atraduši turpat 3000 latviešu.

LCK Inf. b.

„Abfahrt fällt aus"

Melnais kaķis pārskrien 822 izceļotāju cerībām

VĒSTULE NO GRONAS

Vēl pēcpusdienā viņi priecīgi rakstīja tuviniekiem — beidzot ir tik tālu, ka 11. decembrī ar kuģi „General Stewart" braucam uz Austrāliju. Tiešām 822 izceļotāji no angļu un amerikāņu joslas, kas mēnešiem ilgi bija gaidījuši šo iespēju, vairs nešaubījās, ka beidzot aizbraukšana ir droša. To liecināja kaut pēdējais apmeklējums pie konsula, kas smaidot parakstīja ieceļošanas vīzas. Bet tās pašas dienas, 8. decembra vakarā, cerībām 11. dec. atstāt Eiropu pārskrēja melnais kaķis — pie melnā dēļa parādījās uzraksts — „Abfahrt fällt aus".

Ko nu? Viss sagatavots, naudas ne feniņa, vēstules nosūtītas, varētu braukt . . . Ludvigsburgas izceļotājiem šī bija vismaz trešā reize, kad atsauca transportu. Toreiz cerības jauca mistiskie notikumi ar kuģi „San Francisko", kas bija solīts, bet allaž kaut kur „pazuda". Tagad tas pats atkārtojas ar „Gen. Stewart". — Nelaime nenāk brēkdama, nopūšas emigranti un dara to, ko vienīgo var darīt — gaida. Bet cik ilgi? To neviens nevar pateikt.

Gluži pretēju smaidu tajā pašā laikā varēja novērot 15 Kanādas braucēju — zeltraču sejās. Viņi ieradās Gronā no Minchenes, cerībās pievienoties 1230 DP, kas ar „Scytia" dosies uz Kanādu. Zeltraču tomēr sarakstā nebija. Kāpēc? Kādēļ? — Atbildes nav. 8. dec. pēcpusdienā pēkšņi pienāk ziņa — steidzīgi kārtot formālitātes, rīt agri jābrauc. Un zeltrači arī aizbrauca, kopā ar Kanādā esošo piederīgiem un arodu speciālistiem — metallistiem, galdniekiem, laukstrādniekiem un mājkalpotājām. Transportā ietilpa DP no angļu un amerikāņu joslas un arī Austrijas — Lincas, Insbrukas un Klagenfurtas.

9. dec vakarā Gronas nometni atstāja nākamie „austrālieši" — ap 500 DP, kas devās uz Roterdamu, no kurienes viņus vizinās holandiešu kuģis „Volendam". Šeit ietilpa precētie bezbērnu pāri un vīrieši vieninieki no Falingbosteles, Ludvigsburgas, Bucbachas un Augsburgas izceļošanas nometnēm. Šis bija vienīgais transports, kas piedzīvoja vismazāk pārsteigumu, un tomēr dažiem bija jāpaliek Gronā, jo neesot kuģī tik daudz vietu.

Tikai šeit, Gronā, var izjust, ka DP nekad nav drošs, ka viņa nodoms izceļot reālizēsies, kaut arī jau visi dokumenti kārtībā. Arvien gadās „melnie kaķi" un uzraksti „Abfahrt fällt aus".

Gronā, 9. dec. Z. B.

No kurienes tādas nevalodas?

Pagājušajā nedēļā dažos emigrācijas centros paklīda valodas, ka Argentīna turpmāk vairs nepieņems ieceļotājus no tām zemēm, ko okupējusi Padomju Savienība. Praktiski tas nozīmētu izbraukšanas šķēršļus visiem DP. Šīm runām nav pamata, un Argentīnas akcija turpinās iepriekš izstrādātā kārtībā. Nākamais transports no Brēmerhāfenas paredzēts 26. decembrī. No amerikāņu joslas aizbrauks 475 DP, bet kopā ar izceļotājiem no angļu joslas uz Argentīnu dosies ap 800 cilvēku, visvairāk lietuviešu un ukraiņu. Aizbraucēju vidū būs arī vairākas latviešu ģimenes.

Katram pieaugušam aizbraucējam par vīzu no savas kabatas vajadzēja samaksāt DM 133.—, jo bija pateikts, ka priekšroka izceļošanā būs tiem, kas samaksās paši un negaidīs līdzekļus no IRO.

Kāpēc LCK atbalsta izceļošanu uz Argentīnu

(Turpinājums no 1. lpp.)

Lielsaimniecību sistēmas dēļ Argentīnai nepieciešams liels skaits laukstrādnieku. Ieceļotāji pa lielākai daļai tiecas apmesties pilsētās, jo laukstrādnieka stāvoklis nav nekāds pievilcīgais. Tā kā Argentīnā ir daudz lielsaimniecību, kuru īpašnieki ir pilsētnieki, tad jāpieņem, ka nepieciešams arī lielāks skaits šo saimniecību pārvaldnieku. Līdz pirmajam pasaules kaŗam latvieši ar izciliem panākumiem darbojās par muižu pārvaldniekiem Krievijā. Varbūt, ka, pēc iepazīšanās ar lauksaimniecības apstākļiem, mūsu cilvēki arī Argentīnā varētu darboties ar labiem panākumiem par lielsaimniecību pārvaldniekiem vai arī atsevišķu lauksaimniecības nozaru pārziņiem. Vispār ieceļotāji Argentīnā darbu lauksaimniecībā varot atrast samērā viegli.

Argentīnas valdība samērā labprāt uzņem arī augsti kvalificētus speciālistus — zinātniekus un ierāda tiem darbu. Bet parastajiem akadēmiski izglītotiem speciālistiem Argentīnā darbu atrast ir ļoti grūti. Arī tirgotājiem ir samērā maz izredžu izdevīgi ierīkoties. Vislabākās izredzes atrast labi atalgotu darbu Argentīnā ir labiem amatniekiem un kvalificētiem rūpniecības strādniekiem. Vienkāršiem fiziskā darba strādniekiem dzīves apstākļi diezgan grūti. Argentīna kā izvietošanās zeme tāpēc būtu ieteicama vispirmā kārtā labiem amatniekiem un kvalificētiem rūpniecības strādniekiem, arī lauksaimniekiem, ja nebīstas no šī darba grūtumiem. Neieteic uz Argentīnu doties akadēmiskiem un citiem intelliģentiem, jo tiesību iegūšana praktizēšanai savā speciālitātē ir stipri apgrūtināta. Valsts dienestā zemkopjus nepieņem.

Ieceļotāji pēc nodzīvotiem 2 gadiem iegūst naturālizēto stāvokli, bet pēc 5 gadu nodzīvošanas Argentīnas pavalstniecību. Ieceļošanas noteikumi ir samērā humāni. Personām, kas vecākas par 60 gadiem, jānorāda, kas rūpēsies par viņu uzturu. Tāpat sievietēm ar bērniem zem 15 gadiem jānorāda, kas palīdzēs viņām bērnus uzturēt. Ja sievietes, jaunākas par 22 gadiem, grib ieceļot vienas bez piederīgiem, tad tām jāuzrāda darba devējs, kurš iestādēm būtu pazīstams kā morāliski nevainojams cilvēks.

Izceļošana uz Argentīnu ir vēl tai ziņā ieteicama, ka šī zeme neliek šķēršļus izbraukšanai. Tas nozīmē, ka katrs, kas vēlāk gribēs atgriezties Latvijā, to arī droši varēs izdarīt, jo pēc līdzšinējās prakses iestādes izbraukšanu neliedz."

„Lauvas klubi" grib palīdzēt DP

Pēc agrākā ASV ārlietu ministra Stetiniusa ierosinājuma, ASV ārlietu ministrija šī gada sākumā aicināja vairākus simtus lielāko amerikāņu organizāciju sūtīt uz UN Parīzes sesiju savus novērotājus. Ielūgumu pieņēma 60 amerikāņu organizācijas, to vidū abas lielās arodbiedrību savienības AFL un CIO, Amerikas farmeŗu federācija, Sarkanais Krusts, CARE organizācija, Nacionālā sieviešu padome uc. Praktiski ikviens kādas lielākas vai nozīmīgākas amerikāņu sabiedriskas vai arodorganizācijas biedrs Parīzē bija pārstāvēts ar savu neoficiālo delegātu. Mazākā mērogā šādi „tautas balss" pārstāvji pie UN darbojās jau kopš šīs organizācijas nodibināšanās.

Amerikāņu delegāti — novērotāji cītīgi sekojuši visam Parīzes sesijas darbam un devuši oficiālajai ASV delegācijai savus ierosinājumus, bez tam daži atraduši laiku informācijas ceļojumiem. Pēc ģenerāļa Kleja ielūguma, 12 šādi delegāti, kas pārstāv 36 miljonus amerikāņu, vienu nedēļu viesojās Vācijas amerikāņu joslā un Berlīnē un, starp citu, apmeklēja trīs DP nometnes. Šim „tautas delegātu" Vācijas braucienam jau ir arī konkrēts rezultāts. „Lauvas klubu" pārstāvi Fredu Smitu tik stipri ietekmējuši apmeklējumi DP nometnēs, ka viņš savas organizācijas biedriem dzimtenē ziņoja: „Es vēlos uzsvērt izdevību, kāda mums kā organizācijai dota, lai palīdzētu DP. Viņiem nevajaga labdarības. Viņiem vajadzīga izdevība kļūt par patstāvīgiem, pašcieņas pilniem ļaudīm. Pārvietotās personas būtu labi Savienoto Valstu pilsoņi, īsteni tas ir tas ļaužu tips, kas Savienotās Valstis padarījis par to, kas tās šodien ir." „Lauvas klubi" atbalsta plānus par ielaižamā DP skaita palielināšanu.

N

Palīdzību sola arī katoļu organizācijas

Vatikāna emigrācijas biroja ierosinājumā novembra beigās Freiburgā notika katoļu organizāciju kongress, kurā pieņēma vairākas rezolūcijas. Katoļu organizācijas stājās IRO rīcībā, lai palīdzētu atrisināt darba nespējīgo problēmu. IRO rīcībā katoļu organizācijas nodos visus savus pasākumus, kuŗi atrodas uzņemšanas zemēs, un pūlēsies panākt, lai valstis, kas uzņem DP, pieņemtu arī daļu darba nespējīgo. Katoļu organizācijas atzinušas, ka daudzas valstis vēl nepieciekami apzinās bēgļu problēmas nopietnību un tādēļ nepieciešams aktīvāk gādāt, lai dažādas zemes uzņemtu vēl lielāku bēgļu skaitu, izvietošanas zemēs iedarbīgāk palīdzētu bēgļiem piemēroties jaunajiem apstākļiem un bēgļiem, kas gaida izvietošanu, būtu jāsniedz plašāka garīgā, morālā, juridiskā un materiālā palīdzība.

LCK Inf. b.

Nometņu dzīve

ROBERTS L. TAILORS iecelts par IRO amerikāņu joslas direktora Filipa E. Raiana vietnieku. Viņš agrāk bija IRO 2. apgabala direktors Virtembergā-Bādenē, aprūpējot ap 50.000 DP. Par IRO 2. apgabala direktoru izraudzīts Čarlzs E. Vēlers.

PROF. K. KUNDZIŅŠ sastapies ar Kenterberijas archibīskapu, ko Anglijā uzskata par otro iespaidīgāko personu aiz karaļa. Archibīskaps informēts par mūsu dzīves grūtajiem apstākļiem un prof. Kundziņš viņam iesniedzis Vācijas angļu joslas latviešu luterāņu garīdznieku memorandu skrīninga lietā.

FELIKSS CIELĒNS iesniedzis paziņojumu Latviešu Nacionālā Fonda vadībai, ka izstājas no LNF padomes, informē Stokholmas latviešu laikraksti. Aiziešana no LNF motivēta ar to, ka viņš domstarpību dēļ izstājies arī no Zviedrijas latviešu sociāldemokratu kluba. „Latvju Ziņas" paziņo, ka F. Cielēns izstājies arī no Latvijas Centrālās Padomes Zviedrijas daļas, kur viņš pārstāvēja sociāldemokratu partiju.

„BILLIANT", laiva ar 30 latviešu bēgļiem, kas nesen no Zviedrijas devās uz ASV, vētrā draudēja nogrimt jau netālu no Zviedrijas krasta. Mūsu tautiešus drāmatiskos apstākļos izglāba Nordvīkas kuģa „Ceylon" apkalpe, par ko Karnegi institūts to apbalvojis ar 1000 zviedru kronām.

DĀNIJAS latviešiem pavērušās izredzes izceļošanai uz Austrāliju. Jau sākusies iepriekšējā reģistrēšanās. Solīts, ka uz Austrāliju varēs izbraukt kopā ar ģimenēm.

LATVIEŠU veco strēlnieku biedrības valde lūgusi ASV attiecīgās iestādes sekmēt veco strēlnieku tālāko emigrāciju. Tā vērsusi arī ASV un franču vēsturnieku vērību uz strēlnieku laikmeta nozīmi sabiedroto labā, nosūtot dažādus materiālus. Valde aicina rūpēties, lai strēlnieku tradicionālo atceres dienu, 6. janvāri, nometnēs atkal atzīmētu ar sarīkojumiem ar referātiem, parādot, ka strēlnieku gars un spars nav ne atslābis, ne izdzisis. Nolasīto referātu noraksti nosūtāmi J. Goldmanim: (13a) Würzburg, Central DP Camp.

HANAVAS nometnes bijušā starptautiskā klubā telpās iekārtota pasaules YMCAs mājsaimniecības skolas kafejnīca. Tā atvērta vispirms pašas skolas vajadzībām, bet arī Hanavas nometnes iemītnieki tur varēs patīkami pavadīt brīvo laiku. Pasaules YMCAs un YWCAs mājsaimniecības skola Hanavā sāka darboties pirms mēneša. Tajā mācās 12 hanavietes, kas skolu beigs pirms Ziemsvētkiem. Tad sāksies jauns kurss dažādu tautību ģimnazistēm. Bez praktiskiem darbiem kafejnīcā kursantes apmāca gatavot ēdienu, apkalpot, klāt galdus utt. Par skolas direktrisi iecelta mājsaimniecības paidagoģe Klāra Andersone, kas arī pirmā ierosinājusi šādu pasākumu.

LIETUVIEŠU amatnieku un strādnieku arodbiedrība, kārtojot izceļošanas lietas uz ASV, 1600 ģimenēm ieguvusi kontingentu zemkopības darbiem Vermontas statā. Noskaidrojies, ka ar lielā arodbiedrību centra CIO palīdzību iespējams sagādāt darbu lielākam skaitam ieceļotāju — mechaniķu Forda auto fabrikās, Mičigana štatā. Ķīmiķiem savukārt izredzes strādāt Akronas gumijas fabrikās.

Raibā pasaule

• Japānas pilsētā Nagojā par lielākas summas biedrības naudas izšķērdēšanu ar desmit gadiem cietumā notiesāts Morāles veicināšanas un noziedzību apkaŗošanas biedrības priekšnieks F. Litsesungs. (NI)

• Sīrijas pilsētā Alepo iedzīvotāju mīļākais dzīvnieks nav vis suns, kaķis vai kanārijputniņš, bet aita. Gandrīz katrai ģimenei ir viena aita, kas izkrāsota visraibākajos toņos: ausis, piemēram, zaļas, purns dzeltens, aste sarkana un ķermenis zili svītrots. Pēcpusdienās īpašnieki ar saviem mīluļiem iet pastaigāties. (DB)

• Nesenajās nekārtībās Štutgartē amerikāņu militārais policists Vilijs Kramers, kas kopā ar savu vienību bija ieradies demonstrantus izklīdināt, pēkšņi uzsauca kādam iekarsušam trača cēlējam: „Georg, ko tu šeit dari?" Viņš pūlī bija ieraudzījis un pazinis savu brāli, par kuru kopš izceļošanas uz ASV, pirms 20 gadiem, nekā vairs nebija dzirdējis. (Dz)

• Līdzas policisti, Anglijā, beidzot notvēra 94 g. v. zagli Robertu Vuldridžu, pēc tam, kad viņš bija pārlēcis 1,20 m augstam žogam, nolēcis no 4,20 m augsta uzbēruma un aizskrējis līdz attāliem krūmiem. — Zaglis, kas ielauzās losandželosieša Paipera namā, nebija nozadzis nekā vairāk kā tikai pretzagļu trauksmes ierīci. (N)

VĒSTULES REDAKCIJAI

H. Milnājs, Eslingenā

VAI ATĒDUŠIES?

Tautiešu vēstules no ārzemēm un vērojumi kultūrālā rosībā nometnēs liek secināt, ka Vācijā šobrīd esam garīgi atēdušies. Pat labi koncerti un teātra izrādes, par nopietnākiem priekšlasījumiem nemaz nerunājot, ir vāji apmeklēti. Naudas trūkums? Protams, marku nevienam nav par daudz, bet pasaulē joprojām ir spēkā likumība, ka cilvēks vispirms cenšas apmierināt tās prasības, kas viņam šķiet visnepieciešamākās.

Vēstules no tālām pasaules malām aizvien biežāk runā par garīgo badu. Mēs laikam to vēl nejūtam. Vajadzētu tikai saskaitīt, cik nometņu veikalos nedēļā pārdod pudeles ar raibām etiķetēm vai arī papildkalorijas un cik grāmatas un ieejas biļetes sarīkojumos, lai redzētu, kas te stāv pirmajā vietā.

Tā Eslingenā rakstnieku pēcpusdienā bija patukša zāle. Varbūt tas bija pat pēdējais sarīkojums, kurā pirms izklīšanas rakstnieki gribēja vēl pabūt kopējā saimē ar lasītājiem. Varbūt pēc gada mēs dosim daudz, lai tikai brīdi redzētu vaigā savus dzejniekus un rakstniekus. — Gan arī jāpiebilst, ka dažkārt paši rakstnieki šiem retajiem sarīkojumiem pieiet pavirši. Klausītāji rakstnieku dienā grib dzirdēt ko jaunu, vēl nepublicētu. Interese zūd, ja rakstnieks, stājies klausītāju priekšā, nolasa pirms mēneša publicētu darbu no laikraksta.

Asprātīgie mūzu kalpi

Vīnes galma kapelmeistars Helmesbergers prata teicami jokot. Reiz, pamanījis, ka komēdiju rakstnieks Eduards fon Bauernfelds koncerta laikā skaļi smejas, priekšnesumam beidzoties, viņš smējēju uzrunāja: „Kāpēc jūs smējaties, kad es spēlēju? Vai es kaut druscin esmu smējies, skatoties jūsu komēdijās?"

Savu draugu Fuchsu, kas bija komponējis serenādi, pēc koncerta viņš apsveica vārdiem: „Lapsa, to visu tu esi nozadzis!"

* * *

Kādās lielās viesībās jaunbagātnieku mājā, kurās bija ielūgts arī Francis Lehars, vispirms notika gaŗu garās runas, lai gan visi viesi ilgot ilgojās sēsties pie galda. Īpaši namamāte nevarēja vien beigt iztaujāt izsalkušo Leharu un starp citu jautāja: „Kāds ir jūsu mīļākais instruments, Lehara kungs?" — „Vakariņu gongs, cienījamā kundze," īsi un laipni atbildēja komponists. Pēc piecām minūtēm klāja galdu.

Dunča dūrie mug

notiks, ja Ķīnu n

KARAVĪRI NEPAMANA BUMBAS,

Komūnisti ieņēmuši jau divas pie svarīgāki par teritoriālajiem valdība, šķiet dzīvā spēka zau nacionālisti kopš šī gada jūlija vien aprēķiniem, nacionālisti pēdējās savā karaspēkā. Kas notiks tāl

Nacionālistu vadoņa Čangkaišeka pēc šiem zaudējumiem stipri un Trumens pieklājīgi noraividams viņa apmeklējumu Vašingtonā, dams, ka „es nedomāju, ka šai brīdī varētu savu zemi atstāt". Vašingtonā ieradusies tērptā Čangkaišeka kundze, ko par vissārmantāko lūdzēju pa politikā. Taču liekas, ka šo nepalīdzēs ne zīds, ne šarms.

kotnē „Čangkaišekam būs jā pašam savā sulā" rakstā par austrumiem „Daily Mail" saka ģenerālis Grimsdēls, kas bija britu misijas vadītājs Ķīnas nacionālās valdības. „Ķīnu nav iespējams no komūnisma" paziņojis amerikāņu virspa Tālajos austrumos ģen. Arturs. ERP šefs Pauls Hof kas no Rietumeiropas aizlido uz Ķīnu, lai pārbaudītu ie vēl palīdzēt nacionālistiem, ka palīdzību vēl varētu bet tikai ar noteikumu, ka izlieto valsts jaunuzbūvei ne militāriem nolūkiem. Šis pa jums skan drusku dīvaini, jo, vai kādreiz dzirdēts, ka ugunsdzē priekšnieks piedāvātu krāsas izskaistināšanai, kad jumts liesmās?

nīgāka par visām tomēr šķiet mācija, ka ASV gatavojoties at savus diplomātiskos pārstāvjus kingā arī tad, ja šī pilsēta kristu mūnistu rokās, un to pašu ar sa tirdznieciskiem pārstāvjiem ļot darīt arī vesela rinda lielu rikāņu firmu, to vidū pasaules amā foto un optisko ierīču fabri „Kodak". Tas izklausās pēc sa meklēšanas ar favorītiem.

Bet kādas, tad būtu sekas, ja labi ņotie, ar japāņu un padomju ie apgādātie komūnistu spēki rs nebūtu atturami? Jau minētais gļu ģenerālis Grimsdēls pat jau iež, ka Čangkaišekam neesot iz du noturēties pat Ķīnas dienvidos, vairākas lielas provinces jau iz dušas separātiskas tieksmes un ad, varbūt, izmantošot gadījumu, kļūtu patstāvīgas. Ģenerālis gan lēst ne vārda, ka šādas jaunas publikas ātri vien nonāktu tās pa varas rokās, kas jau okupējusi Ziemeļķīnu. Ja vēl priekš gada tādi „labi informēti" rietumnieki mīlīgi apgalvoja, ka Ķīnas komūnisti nemaz neesot „komūnisti", bet zemnieki, kas alkst pēc zemes rmas, tad tagad šie „lietpratēji" nožēlu atzīst, ka viņi pārskatīju Tādēļ pat visoptimistiskākie „zemnieku" aizstāvji spiesti ienoties apgalvojumam, ko kš pāris mēnešiem formulēja Vā laikraksts „Spiegel", iesākdams rakstu ar teikumu: „Tālajos rumos rietumnieki zaudējuši pir trešā pasaules kaŗa svarīgo jiju!" „East Europe" nesen rakstī ka rietumnieki guvuši šķietamus ākumus aukstajā kaŗā Eiropā ti tāpēc, ka komūnisms veikli pār cīņas smagumpunktu uz Tā austrumiem.

Pirmās zaudētās kaujas sekas vis tāk iztēlo amerikāņu republikā draudzīgais „Time", kas rūgti žē, ka karavīri nekad nepama-

31 gadu gaidījis ensiju un — nomiris

Kad Edvīnu Džēmsu Sobiju 1917. atlaida no britu armijas kā gāzu ievainotu invalidu, iestādes vi „pagaidām" piešķīra 8 šiliņus 3 centus pabalsta nedēļā. Toreiz bija 30 gadu. Bet 1921. g. iz sas pēkšņi izbeidza, oficiāli mo to tā, ka Sobija vaina nemaz koties radusies no kaŗa iedar Bet Sobijs, kurš pirms brīv īgās iestāšanās armijā 1914. g. pati veselība, bet tagad savā Dēvenportas dokos staigāja el un kāsēdams, domāja citādi taisījās reiz tomēr savu taisnību dīt un pensiju izkarot. Pagā gada augustā viņš beidzot arī sojās un aizrakstīja pensiju mi Pienāca arī atbilde: „Pēc gas Jūsu gadījuma apsvēršanas emts piešķirt Jums 100 proc. dar nespējas pensiju 25 šiliņus ne skaitot no lūguma iesniegšanas augustā."

Bet bijušais kareivis Sobijs šo sa problēmas atrisinājumu pēc 31 vairs neuzzināja: mēnesi pirms saņemšanas viņš nomira.

DM

...kurienes tādas ...evalodas?

...šajā nedēļā dažos emig- ...centros paklīda valodas, ...ntina turpmāk vairs ne- ...ieceļotājus no tām ze- ...okupējusi Padomju Sa- ... Praktiski tas nozīmētu ...anas šķēršļus visiem DP. ...ām nav pamata, un Ar- ...akcija turpinās iepriekš ...ā kārtībā. Nākamais ...s no Brēmerhāfenas pa- ...26. decembrī. No ameri- ...las aizbrauks 475 DP, bet ...izceļotājiem no angļu ...Argentīnu dosies ap 800 ...visvairāk lietuviešu un ...Aizbraucēju vidū būs ...kas latviešu ģimenes. ...pieaugušam aizbraucē- ...vizu no savas kabatas ...samaksāt DM 133.—, ...ateikts, ka priekšroka iz- ...būs tiem, kas samaksās ...negaidīs līdzekļus no

...zceļošanu uz

...m amatniekiem un kvali- ...rūpniecības strādniekiem, ...mniekiem, ja nebīstas no ...grūtumiem. Neieteic uz ...doties akadēmiskiem un ...lligentiem, jo tiesību ie- ...aktizēšanai savā speciāli- ...i apgrūtināta. Valsts die- ...opjus nepieņem. ...pēc nodzīvotiem 2 ga- ...naturālizēto stāvokli, bet ...nodzīvošanas Argentīnas ...ību. Ieceļošanas noteiku- ...rā humāni. Personām, kas ...ar 60 gadiem, jānorāda, ...s par viņu uzturu. Tā- ...m ar bērniem zem 15 ga- ...āda, kas palīdzēs viņām ...urēt. Ja sievietes, jaunā- ...gadiem, grib ieceļot vie- ...ederīgiem, tad tām jāuz- ...devējs, kurš iestādēm bū- ...s kā morāliski nevaino- ...s. ...a uz Argentīnu ir vēl tai ...ma, ka šī zeme neliek ...braukšanai. Tas nozīmē, ...as vēlāk gribēs atgriez- ..., to arī droši varēs iz- ...c līdzšinējās prakses ie- ...ukšanu neliedz."

VĒSTULES REDAKCIJAI

...js, Eslingenā

...I ATĒDUŠIES?

...vēstules no ārzemēm un ...ltūrālā rosībā nometnēs ... ka Vācijā šobrīd esam ...šies. Pat labi koncerti un ...des, par nopietnākiem ...niem nemaz nerunājot, ...ekļēti. Naudas trūkums? ...arku nevienam nav par ...pasaulē joprojām ir spē- ..., ka cilvēks vispirms ...erināt tās prasības, kas ...visnepieciešamākās. ...o tālām pasaules malām ...k runā par garīgo badu. ...to vēl nejūtam. Vajadzē- ...kaitīt, cik nometņu vei- ...pārdod pudeles ar rai- ...n vai arī papildkalorijas ...tas un ieejas biļetes sa- ...ai redzētu, kas te stāv ...ā. ...genā rakstnieku pēc- ...a patukša zāle. Varbūt ...pēdējais sarīkojums, ku- ...līšanas rakstnieki gri- ...ūt kopējā saimē ar lasī- ...ūt pēc gada mēs dosim ...kai brīdī redzētu vaigā ...niekus un rakstniekus. ...piebilst, ka dažkārt paši ...em retajiem sarīkoju- ...t pavirši. Klausītāji ...enā grib dzirdēt ko jau- ...blicētu. Interese zūd, ja ...āfies klausītāju priekšā, ... mēneša publicētu dar- ...ksta.

...gie mūzu kalpi

...kapelmeisters Helmesbergers ...kot. Reiz, pamanījis, ka ko- ...s Eduards fon Bauernfelds ...skaļi smejas, priekšnesumam ...smējēju uzrunāja: „Kāpēc ...ad es spēlēju? Vai es kaut ...ējies, skatoties jūsu komēdi-

...uchsu, kas bija komponējis ...koncerta viņš apsveica vār- ... visu tu esi nozadzis!"

* * *

...iesībās jaunbagātnieku mājā, ...ūgts arī Francis Lehars, ...garu garās runas, lai gan ...gojās sēsties pie galda. Īpaši ...ēja vien beigt iztaujāt iz- ...n starp citu jautāja: „Kāds ...instruments, Lehara kungs?" ...ngs, cienījamā kundze," īsi ...ja komponists. Pēc piecām ...ūdu.

Dunča dūriens Eiropas mugurā

Kas notiks, ja Ķīnu norakstīs zaudējumos?

KARAVĪRI NEPAMANA BUMBAS, KAS KRĪT UZ PAŠU GALVĀM

Komūnisti ieņēmuši jau divas piektdaļas no visas Ķīnas. Bet vēl daudz svarīgāki par territoriālajiem zaudējumiem, ko cietusi Ķīnas nacionālā valdība, šķiet dzīvā spēka zaudējumi. Pēc amerikāņu aprēķiniem, nacionālisti kopš šī gada jūlija vien zaudējuši ap 1.800.000 vīru. Pēc citiem aprēķiniem, nacionālisti pēdējāsjās ielenkumu kaujās zaudējuši 60 proc. sava karaspēka. Kas notiks tālāk?

Nacionālistu vadoņa Čangkaišeka prestižs pēc šiem zaudējumiem stipri kritis, un Trumens pieklājīgi noraidījis viņa apmeklējumu Vašingtonā, atbildēdams, ka „es nedomāju, ka jūs šai brīdī varētu savu zemi atstāt". Toties Vašingtonā ieradusies zīdos tērptā Čangkaišeka kundze, ko dēvē par vissarmantāko lūdzēju pasaules politikā. Taču liekas, ka šoreiz nepalīdzēs ne zīds, ne šarms.

Nākotnē „Čangkaišekam būs jāvārās pašam savā sulā" rakstā par Tālajiem austrumiem „Daily Mail" slejās saka ģenerālis Grimsdēls, kas kādreiz bija britu misijas vadītājs pie Ķīnas nacionālās valdības. „Ķīnu vairs nav iespējams no komūnisma glābt!" paziņojis amerikāņu virspavēlnieks Tālajos austrumos ģen. MekArturs. ERP šefs Pauls Hofmans, kas no Rietumeiropas aizlidoja tieši uz Ķīnu, lai pārbaudītu iespējas vēl palīdzēt nacionālistiem, paziņojis, ka palīdzību vēl varētu sniegt, bet tikai ar noteikumu, ka palīdzību izlieto valsts jaunuzbūvei un ne militāriem nolūkiem. Šis paziņojums skan drusku dīvaini, jo, vai gan kādreiz dzirdēts, ka ugunsdzēsēju priekšnieks piedāvātu krāsas istabu izskaistināšanai, kad jumts jau liesmās?

Zīmīgāka par visām tomēr šķiet informācija, ka ASV gatavojoties atstāt savus diplomātiskos pārstāvjus Nankingā arī tad, ja šī pilsēta kristu komūnistu rokās, un to pašu ar saviem tirdznieciskiem pārstāvjiem domājot darīt arī vesela rinda lielu amerikāņu firmu, to vidū pasaules slavenā foto un optisko ierīču fabrika „Kodak". Tas izklausās pēc sakaru meklēšanas ar favorītiem.

Bet kādas tad būtu sekas, ja labi bruņotie, ar japāņu un padomju ieročiem apgādātie komūnistu spēki vairs nebūtu atturami? Jau minētais angļu ģenerālis Grimsdēls pat jau spriež, ka Čangkaišekam neesot izredžu noturēties pat Ķīnas dienvidos, kur vairākas lielas provinces jau izpaudušas separātiskas tieksmes un tagad, varbūt, izmantošot gadījumu, lai kļūtu patstāvīgas. Ģenerālis gan nebilst ne vārda, ka šādas jaunas republikas ātri vien nonāktu tās pašas varas rokās, kas jau okupējusi visu Ziemeļķīnu. Ja vēl priekš gada daudzi „labi informēti" rietumnieki nemitīgi apgalvoja, ka Ķīnas komūnisti nemaz neesot „komūnisti", bet tikai zemnieki, kas alkst pēc zemes reformas, tad tagad šie „lietpratēji" ar nožēlu atzīst, ka viņi pārskatījušies. Tādēļ pat visoptimistiskākie Ķīnas „zemnieku" aizstāvji spiesti pievienoties apgalvojumam, ko priekš pāris mēnešiem formulēja vācu laikraksts „Spiegel", iesākdams kādu rakstu ar teikumu: „Tālajos austrumos rietumnieki zaudējuši pirmo trešā pasaules kara svarīgo kauju!" „East Europe" nesen rakstīja, ka rietumnieki guvuši šķietamus panākumus aukstajā karā Eiropā tikai tāpēc, ka komūnisms veikli pārsviedis cīņas smagumpunktu uz Tālajiem austrumiem.

Pirmās zaudētās kaujas sekas visspilgtāk iztēlo amerikāņu republikāņiem draudzīgais „Time", kas rūgti ironizē, ka karavīri nekad nepamanot bumbas, kas krīt tieši uz viņu pašu galvām. Tā arī amerikāņu valstsvīri līdz pēdējam brīdim negribot ticēt, ka Ķīnā šautās komūnistu lodes patiesībā tēmētas un arī trāpot pašus amerikāņus. Vašingtonā gan esot daudz runāts par to, kā vajadzētu vai nevajadzētu palīdzēt Ķīnai, bet neviens līdz šim neesot runājis, kā nodrošināt Ķīnas palīdzību ASV, kas nākotnē kļūšot gauži nepieciešama. Ne amerikāņiem, ne rietumeiropiešiem vēl neiešaujoties prātā nožēlot pašiem sevi un savus bērnus, kam būšot sīvi jācīnās, lai atgūtu to, kas pēdējos mēnešos Ķīnā zaudēts. Vēl šodien Vašingtonai neesot plāna, kā apturēt komūnisma tālāko izplešanos Āzijā. Gadījumā, ja visa Ķīna kļūtu komūnistiska, tai agrāk vai vēlāk sekotu arī pārējās Āzijas valstis.

„Time" secina, ka, ja tas tiešām notiktu (un visas pazīmes liecina, ka tas var notikt), tad Maršala plāns nespētu saglābt arī Eiropas valstu saimniecības stāvokli. Piemēram, Holandei Maršala plāns var palīdzēt tikai par tik, par cik ar šiem līdzekļiem izdotos atjaunot tirdzniecību ar Indonēziju. Skaidrs, ka komūnistiska Indonēzija ar Maršala plāna valstīm vairs netirgotos. Angļi jau tagad izmisīgi cīnās ar komūnistiem Malajā, un viens no viņu svarīgākajiem sabiedrotajiem ir miljoni ķīniešu, kas dzīvo Malajā un pagaidām ir pretkomūnistiski noskaņoti. Stāvokļa maiņa pašā Ķīnā viegli varētu mainīt stāvokli arī Malajā, kas ik gadus ražo rietumiem svarīgas preces 200 milj. dolaru vērtībā.

Kremļa stratēģija, pēc „Time" domām, esot dibināta uz atziņumu, ka Eiropa bez Āzijas nevar atkopties. Eiropieši paši to, acīm redzot, neesot apzinājušies. Tāpat to neesot apzinājušies valstsvīri Vašingtonā, kas dēvējuši Eiropu par „drošāko ieguldījumu". „Time" apgalvo, ka „tas bija viens un tas pats ieguldījums". Tāpēc arī tagad uzdevums Ķīnā neesot viss atbalstīt labākus vai sliktākus draugus, bet atvelt atpakaļ komūnisma veltni.

Diemžēl, ne „Time", ne arī kāds cits šai brīdī nevar pateikt, kādiem līdzekļiem šo Ķīnas un pasaules glābšanas akciju varētu reālizēt. Vismaz neviens šai brīdī nevar pateikt, kā to paveikt bez tiešas militāras iejaukšanās, un nav pazīmju, ka rietumi būtu tik izšķirīgam solim sagatavojušies.

A. Lp.

31 gadu gaidījis pensiju un — nomiris

Kad Edvinu Džēmsu Sobiju 1917. g. atlaida no britu armijas kā gāzu karā ievainotu invalidu, iestādes viņam „pagaidām" piešķīra 8 šiliņus un 3 centus pabalsta nedēļā. Toreiz viņam bija 30 gadu. Bet 1921. g. izmaksas pēkšņi izbeidza, oficiāli motivējot to tā, ka Sobija vaina nemaz neliekoties radusies no kara iedarbības. Bet Sobijs, kurš pirms brīvprātīgās iestāšanās armijā 1914. g. bija pati veselība, bet tagad savā darbā Dēvenportas dokos staigāja elsodams un kāsēdams, domāja citādi un taisījās reiz tomēr savu taisnību pierādīt un pensiju izkarot. Pagājušā gada augustā viņš beidzot arī sadūšojās un aizrakstīja pensiju ministram. Pienāca arī atbilde: „Pēc rūpīgas Jūsu gadījuma apsvēršanas nolemts piešķirt Jums 100 proc. darba nespējas pensiju 25 šiliņus nedēļā, skaitot no lūguma iesniegšanas dienas augustā."

Bet bijušais kareivis Sobijs šo savas problēmas atrisinājumu pēc 31 gada vairs neuzzināja: mēnesi pirms atbildes saņemšanas viņš nomira.

DM

Tuvojoties Ziemsvētkiem, Savienotajās Valstīs sākusies brīvdabas svētku egļu uzstādīšana. Šīs 28,5 metrus augstais milzenis uzstādīts Losandželosā, novietojot to starp pustropiskajām Kalifornijas palmām.

Skola Ziemsvētku vecīšiem

Amerikāņu bērniem, tāpat kā eiropiešiem, Ziemsvētku priekus it īpaši vairo Ziemsvētku vecis, ko ASV pazīst ar vārdu „Santa Claus". Tas ir sirms vīrs, lielu bārdu un sarkanā mētelī. Jau labu laiku pirms svētkiem šādi Svētie Niklāvi sastopami visos preču namos, kur tie iztaujā mazos apmeklētājus par viņu vēlējumiem. Daudzi no šiem Ziemsvētku večiem ir apmācīti īpašā skolā Ņujorkas štatā. Skolu vada Čarlzs Hovards, kas pats 29 gadus bijis „komerciālais" Ziemsvētku vecītis. Viņš skolu nodibināja, „lai izskaustu slikti apģērbtus večus, sapinkotām, nemākulīgi pielīmētām bārdām, kuri pat neprot sarunāties ar bērniem".

Šoruden tirdzniecības nami visās ASV vai nu izrakstīja sev Svētos Niklāvus no Hovarda skolas, vai arī nosūtīja savējos uz turieni apmācībai. Sešu dienu ilgā kursā tiem māca grimēšanos, pareizu uzvešanos, bērnu psicholoģiju, Sv. Nikolaja leģendas vēsturi un vēl citas lietas. Pēc tam viņi saņem B. S. C. „gradu" — Bachelor of Santa Claus. Iemācījušies asprātīgi stāstīt bērniem par savām „rotallietu fabrikām Ziemeļpolā", bārdainie vecīši sāk savu dienas darbu. Kāda Ņujorkas dižveikala Ziemsvētku vecīši, strādājot maiņās, priekšsvētku nedēļās intervējuši 250.000 bērnu.

N

Zēnu republika Italijā

Kad karš vēlās pāri Italijai, bēgļu straumēm līdzi plūda arī bērnu bari, kas bija zaudējuši vecākus un mājas. Italijas pilsētās drīz vairojās mazgadīgu klaidoņu bari, kas ne vien zaga, bet pat slepkavoja, un policija grūti ar tiem cīnījās. Pēdējā kara gadā gadījās, ka kāds īru priesteris atvēra savas durvis vienam tādam klaidonim, kas lūdza ēdienu un drēbes. Pēc divām dienām tas pats zēns bija klāt pa otram lāgam un atveda līdz arī savu draugu. Arī tas saņēma prasīto palīdzību, un drīz zēnu bandās izplatījās baumas, ka priesteris Karols Abings palīdz visiem. Jau pēc dažām nedēļām priesterim bija jāgriežas pēc padoma pie kollēga Milānā, Antona Rivoltas.

Abiem priesteriem radās ideja pulcināt paklīdušos zēnus īpašās zēnu pilsētās. Viņi paši tagad apgalvo, ka darījuši to visvairāk, lai rastu iespējas psicholoģiskiem eksperimentiem un vērojumiem. Par lētu naudu viņi nopirka drupu lauku pie Santa Martinelas ciema, uzcēla tur dažas mājiņas un iesāka eksperimentu ar pirmiem 12 zēniem. Tagad — dažus gadus vēlāk — Santa Martinela izaugusi par veselu zēnu „republiku" ar daudziem simtiem iemītnieku, ielām, veikaliem, kantoriem, parlamenta namu, restorānu un parku. Pašlaik plāno līdzīgu zēnu nometņu ierīkošanu arī pie Milānas un Palermas. Turpina paplašināt Santa Martinelas nometnes ēkas, lai varētu uzņemt jaunus iemītniekus.

Priesteri vienojušies, ka zēnu republikā nekāda veida reliģiska ietekmēšana nedrīkst notikt. Ja kāds zēns grib, viņš var iet baznīcā, ja negrib — neviens to nespiež. Arī citādi zēniem pilna vaļa pašiem izlemt savas gaitas. Pieaugušajiem Santa Martinelas „republikā" nav balss tiesību, bet zēni paši ik dienas pulksten 18 sapulcējas „parlamentā" un izlemj visas savas lietas. Tā viņi, starp citu, arī paši nolēmuši, ka meitenes „republikā" neuzņems. Šis lēmums pieņemts pēc ilgākiem strīdiem ar jaunāko iemītnieku balsu vairākumu, bet pēc pieņemšanas to stingri ievēro. Zēniem ir pašu vēlēta policija un tiesneši. Pašu avīzē viņi kritizē ne vien sevi, bet arī pieaugušos, ja tie iejaucas „republikas" dzīvē.

Priesteru nodoms ir skaidrs — viņi domā, ka tikai nostiprinot paklīdušo zēnu pašapziņu un uzskatāmi iemācot tiem atbildības un pienākuma apziņas nozīmi, var cerēt, ka reiz viņi būs sabiedrībai derīgi pilsoņi. Ir tikai viens noteikums, ko zēnu parlaments nevar atcelt un kam visiem jāpakļaujas — par uzturu „republikā" ir jāmaksā, un maksāt var tikai ar pašas „republikas" darbnīcās vai citos darbos nopelnītu „naudu". Darba iespējas izkārtotas iespējami plašas, ir visdažādākās darbnīcās un arī par sabiedrisko pienākumu pildīšanu „ierēdņus" atalgo. Algas neizmaksā lirās, bet īpašā pašas „republikas naudā", kas derīga tikai „republikas" robežās. Katrs, kas vēlas, tomēr var daļu savas naudas pašu „bankā" samainīt pret Italijas lirām, ar kurām viņš tad var iesākt, ko grib. Nevienam nav aizliegts „republikas" robežas atstāt, un lielākie zēni to arī itin bieži dara, pazuzdami pat nedēļām ilgi. Līdz šim tomēr visi bez izņēmuma atgriezušies. Neviens viņiem nejautā, ko tie starplaikā darījuši.

Poļi aizliedz dienvidslavu filmas

Dienvidslavu komūnistu partija izteikusi asus pārmetumus Varšavas valdībai par to, ka tā aizliegusi Polijā dienvidslavu filmu izrādīšanu. Patlaban sagaida, ka kominforma zemes vai nu sāks saimniecības blokādi pret dumpīgo Dienvidslaviju, vai arī šis pēdējais pagrieziens Varšavas - Belgrades attieksmēs izrādīsies tikai epizods kominforma propagandas karā pret Tito.

NYHT

Sirpja un vesera ēna pāri Somijai

MASKAVAS PRESES KAMPAŅA UN SOMU BAŽAS PAR SAVU NEATKARĪBU

Maskavas laikraksti publicējuši ziņu, ka Somija parakstījusi slepenu sazvērestības līgumu ar Rietumeiropas valstīm, kas vērsts pret Padomju Savienību. Somu ministru prezidents šo informāciju kategoriski atsauc, nosaucot to par „neprātu". Apmēram priekš nedēļas Maskava iesniedza asu protestu Helsinkiem, pārmetot somiem, ka tie nelikumīgi apcietinājuši un policijas iecirknī piekāvuši divus krievu misijas locekļus. Patiesībā krievi dzērumā Helsinku cirkū tik ļoti ālējušies, ka somu policija bijusi spiesta viņus apcietināt. Kad apcietinātie uzrādījuši dokumentus, tie nekavējoties atbrīvoti. Apgalvojumi par viņu piekaušanu nepatiesi.

Attieksmes Padomju Savienības un Somijas starpā pēdējā laikā kļūst aizvien saspīlētākas. Kopš kapitulācijas somi visiem spēkiem centušies godīgi pildīt savus pienākumus pret uzvarētājiem. Jau pēc pirmā pasaules kara Somija bija vienīgā valsts, kas līdz pēdējam centam maksāja Savienotajām Valstīm savus parādus. Arī tagad Helsinki pirmām kārtām nolēmuši nolīdzināt reparācijas Maskavai.

Divos karos Somija zaudējusi neaplēšamas materiālas vērtības: Padomju Savienība pievienoja sev Karēliju ar Vīpuriem, somiem vajadzēja atdot niķeļa un papīra fabrikas, lielo Saimas spēkstaciju, iekoptus tīrumus un sētas. 100.000 somu atstāja Padomju Savienībai pievienotos apgabalus un pārvietojās uz zemes vidieni. Valdībai vajadzēja sagādāt šiem cilvēkiem pajumti un eksistences iespējas. Ziemeļos Somija zaudēja visu Petsamo apgabalu ar pašu ostu, kas tagad saucas par Pečengu. Un tomēr tas viss somus nespēja salauzt.

Valdībai ir pilnīgi skaidrs, ka vienīgi līdz pēdējam burtam pildot miera līgumā paredzētās prasības, tā varēs saglabāt neatkarību, jo Somija šobrīd ir vienīgā Austrumeiropas valsts, pār kuru vēl nav nolaidies dzelzs aizkars. Politiskās aprindas rietumos domā, ka tas izskaidrojams ar Maskavas vēlēšanos netraucēti saņemt no Somijas rūpniecības ražojumus, bet it sevišķi mašīnas. Iekļaujot Somiju Padomju Savienībā, somiem vairs nebūtu tik lielas centības strādāt.

Otrkārt, jau arī tagad Padomju Savienība stratēģiski pilnīgi pārvalda Somiju. No Hango pussalas, kur ir padomju flotes atbalsta punkts un ko nemitīgi nocietina, iespējams noslēgt pieeju ne vien Helsinkiem, bet arī pārvaldīt Somu jūras līci un nodrošināt Kronštati. Petsamo apgabals ir garantija Murmanskas drošībai, bet līgumā paredzētais dzelzceļš no padomju Karēļu republikas cauri Vidussomijai uz Botnijas līci, vajadzībai rodoties, ļautu Maskavai ērti pārsviest karaspēku, kas tādā gadījumā atrastos Zviedrijas durvju priekšā. Varbūt visu šo iemeslu dēļ Maskava arī ļāva sarīkot Somijā brīvas vēlēšanas, lai gan tajās smagi cieta komūnistu partija.

Līdz šim Somijai izdevās novērst draudus arī no somu-krievu savstarpējās palīdzības līguma. Kad savā laikā uz Maskavu devās valdības delegācija, lai uzsāktu sarunas par to, ko Somijā neviens nevēlējās, ļaudis dzelzceļa stacijā spontāni sāka dziedāt „Dievs Kungs ir mūsu stipra pils". Maskava piekrita sūtīt palīdzību vienīgi tādā gadījumā, ja Somija pati to lūgs. Padomju Savienībai tomēr, liekas, aizvien nepatīkamāka kļūst sociāldemokrata Frageholma valdība. Jau komūnistu iekšlietu ministra Eino atstādināšana bija pirmā zīme, ka Somija nolēmusi cīnīties pret provokācijām.

Par spīti Padomju Savienības lielajai ietekmei, Somija visiem spēkiem mēģina saglabāt attieksmes ar rietumu pasauli arī pašreizējā neskaidrajā politiskajā situācijā. Ministru prezidents Frageholms, pēc Štutgartes raidītāja informācijas, izteicies, ka Helsinki nedomā pievienoties Ziemeļatlantika paktam. Bet somu valdība būtu ar mieru piedalīties sarunās par Skandināvijas aizsardzību. Valdība bez tam vēloties atkal atjaunot Somijā obligāto karaklausību. Aizsardzības komisijas locekļi izteikušies, ka 1945. gadā Somija ticējusi mieram. Bet tagad politiskā situācija tik ievērojami mainījusies, ka karadienesta atjaunošana kļuvusi nepieciešama.

Arī citādā ziņā Somija ir izņēmums to valstu vidū, kas atrodas padomju ietekmē: Helsinkos un pārējās lielākajās pilsētās joprojām ir amerikāņu un britu bibliotēkas, kas aizvien cilvēku pārpildītas, vācu valodas vietā skolās bērniem māca angļu valodu un amerikāņu - somu biedrībā locekļu skaits nepārtraukti turpina pieaugt, ko nevar teikt par somu-krievu kultūras biedrību. Bez tam Somija ir vienīgā valsts, kur arī krievu lielās noteikšanas dēļ vēl vienmēr darbojas amerikāņu informācijas iestāde.

Pēdējā laikā tomēr drosmīgos somus sāk nomākt aizvien lielākas bažas. Drūmā noskaņojumā viņi nosvinēja savu neatkarības dienu 6. decembrī, un tagadējā Maskavas preses kampaņa un protesta notas neliecina nekā labā. Kā pašos Helsinkos, tā arī Rietumeiropas galvaspilsētās sāk atskanēt balsis, ka Somijai gaidāmas grūtas dienas.

Apvienoto Nāciju sesija skaitļos

Lai gan Apvienoto Nāciju Parīzes sesijas panākumi nav visai spoži, sekretāriāta publicētie skaitļi izrādās visai ievērojami: 11 nedēļu laikā notikušas 50 pilnsapulces un 568 komisiju sēdes, kas aizņēmušas 1800 stundu. Delegāti šai laikā izteikuši 10 miljonu vārdu, bet sekretāriāts izgatavojis 150.000 dažādu dokumentu, kas aizņem 100 miljonu lappušu. Kopā ar oficiālajām delegācijām, delegātu vietniekiem, ierēdņiem un sekretāriem sesijā piedalījušies 5000 personas. Apvienoto Nāciju darbu centušies aprakstīt 1700 žurnālistu un radio reportieru. Parīzes sesija izmaksājusi apmēram 2,3 miljoni dolaru, neskaitot 1 miljardu franku, ko franču valdība izdevusi par šajo pils remontu.

M

KAS VIEN TUR NAV IZGUDROTS

Padomju Savienības zinātņu akadēmijas un partijas publikācijas atklāj, ka gandrīz visi jaunizgudrojumi un atradumi, par kuru autoriem agrāk uzskatīja citu tautu pārstāvjus, īstenībā ir krievu darbs. Piemēram: radio telegrafu un radio atradis nevis italis Markoni, bet krievs Pavlovs. Krievijā atrasta televīzija, konstruēts izplētnis, uzbūvēts pirmais ledlauzis, pirmā skaitāmā mašīna, saspiestā gaisa urbis, konstruēta pirmā lidmašīna, pirmā torpēda, pirmā zemūdene, lokomotive un tvaika mašīna. Amerikāņiem palikusi vienīgi atombumba, bet varbūt pēc kāda laika arī to pirmie būs uzbūvējuši krievi.

AB

Kā beidzās sekte, kas ticēja, ka cilvēki dzīvo zemes iekšpusē

Neparasta prāva kļuvusi par pēdējo izskaņu sektei, kas ticēja, ka cilvēki nedzīvo vis apaļas zemeslodes virspusē, bet izdobtas bumbas iekšpusē. Tā, saprotams, varēja pastāvēt tikai Amerikā. Sektes dibinātājs Dr. Kīrus R. Tīds amerikāņu pilsoņu kara laikā bija kara ārsts, bet pēc tam pārvācās uz Čikagu un sāka pārsteigt savus pacientus ar dīvainiem astronomiskiem un astroloģiskiem atklājumiem, kas drīz sapulcināja ap viņu daudz piekritēju, it sevišķi no sieviešu vidus. Kad viņš izdeva grāmatu, lai pierādītu, ka cilvēki patiesībā dzīvo cauras bumbas iekšpusē, citi čikagieši viņu izsmēja, bet viņa piekritēji izsludināja izdevumu par kaut ko līdzīgu bībelei. Kopā ar saviem piekritējiem Tīds nodibināja sekti, ko nosauca par Korešanu draudzi, nopirka 1000 akru lielu saimniecību Floridā, sāka audzēt bārdu un dzīvot šķīsti, pa starpām apsaimniekojot īpašumu pēc tīras komūnas principiem. Pasākums zēla un drīz 300 korešaniem bija pat liels svars Floridas štata politiskā dzīvē.

Kad Dr. Tīds 1906. gadā nomira, viņa līķi ievietoja vannā un to izlika upes krastā, lai notiktu brīnums. Pēc dažām dienām plūdi aizskaloja vannu, un ilgiem gadiem draudze bija vēl ciešāk saistīta. Tikai šī gadu simteņa četrdesmitos gados iesākās nesaskaņas, jo — lūk — draudzes nekustāmais īpašums bija kļuvis ļoti vērtīgs un daļa draudzes jaunāko locekļu sāka pieprasīt tā pārdošanu un ieņemtās naudas sadalīšanu. Prāva, kas sekoja šiem strīdiem, izrādījusies tik sarežģīta, ka pagājušā nedēļā tiesnesis pasludināja visas lietas atlikšanu uz 1949. gadu.

VISVAIRĀK LAMĀTAIS VĪRS

Francijas iekšlietu ministrs Žils Moks pretendē uz „visvairāk lamātā vīra" titulu franču nacionālsapulcē. Četru dienu laikā viņš par meli nosaukts septiņpadsmit reizes, par slepkavu vienpadsmit reizes, bez tam par smurguli un vēl dažos līdzīgos vārdos.

N

Ekspresis Filzeka — Augsburga

STĀSTS PAR SAVĀDU VILCIENU UN TĀ PASAŽIERIEM

Piektdienas vakaros dažas minūtes pirms vienpadsmitiem Augsburgas galvenās stacijas skaļruņos atskan peronu dežūranta balss: „In wenige Minuten auf Gleis sechs fährt ein der Sonderzug von Vilseck. Bitte nicht einsteigen, der Zug geht nicht weiter."

Vēlinie braucēji izbrīnā raugās sarakstā, bet tāda vilciena nav. Parīzes ekspresis aizgājis pievakarē, hamburgietis iet tikai pēc labas pusstundas. Viens otrs neatlaidīgāks vācietis dodas pie izziņas vīra noskaidrot mīklaino paziņojumu.

Viņu steiga ir nevietā. Pēc brīža pienāk motorvāģis ar piekari, un reizē ar bremžu šņākšanu veras vagonu durvis. Dažāda lieluma nesamiem rokās, nadzīgi vien ārā lec darbavīri melnās uniformās ar Latvijas krāsām uz kreisās piedurknes. Gribu ar kādu no viņiem parunāt, bet tie steidzas tik ļoti, ka atliek tikai skriet līdz. Viens atbild ka pļāpāt varēšot autobusā.

Pie izejas nevaru atrast perona biļeti. Grūžu roku vienā kabatā, grūžu otrā — nav. Dzelzceļnieks nelaiž mani ārā, bet aizmugurē kā melna dehess aug vīru pūlis. — „Der ist einer von uns," sauc liela auguma puisis man turpat pie auss, un vācietim ar to pietiek. „Melnie" drāžas tālāk un es pusteciņus tiem līdz.

Pie stacijas izejas stāv divi autobusi. Vīri bez komandas sadalās. Izrādās, ka pirmā mašīna iet uz 7 km attālo Haunštetenes, otra uz Hochfeldas nometni. Autobusi lieli un tos rēgulāri norīko Augsburgas dzelzceļa direkcija. Braukšanas prieks maksājot 50 feniņu, vienīgā nelaime — visiem sēdvietu tomēr nepietiek.

Braucēji ir no latviešu darba rotas Filzekā. Rota saformēta 1947. gada pavasarī un visi tās vīri dzīvojuši Augsburgas DP nometnēs. No Filzekas viņi izbrauc pēc sešiem vakarā. Brauciens esot ērts un pieturēt iznākot tikai Nirnbergā. Bet galvenais patīkamais visā šai lietā esot, ka vagonus padodot Filzekas kazarmju atzarojumā un tā atkrītot četru kilometru ceļš līdz tuvākai stacijai.

„Un kad tad braucat atkal prom?" jautāju vecākam vīram ar lielu mugursomu plecos, pieņemdams pirkstu tādam kā kunkulim somas sānos.

„Svētdienas vakarā pulksten astonos."

Tad viņš pagriež galvu un pār plecu paskatās uz somu.

„Nav cigarešu. Neesam sanēmuši kantīni. Tur tikai netīrā vela, atvedu, lai sieva pārmazgā."

„Atpakaļ arī braucat ar mašīnām no nometnes līdz stacijai?"

„Nē, tad jābrauc katram atsevišķi ar tramvaju. Bet ir jau labi, ka izdevās noorganizēt nakts braucienu. Bez tam svētdienās ir tik daudz pavadītāju, ka būtu jābrauc četriem autobusiem."

Vecais nav melojis. Svētdienas vakarā, kad savējo vidū pavadīta sestdiena un svētdienas pēcpusdienas cēlēns, Augsburgas stacijas pirmais vai arī kādreiz trešais perons vārda pilnā nozīmē ir latviešu pilns. Lielākā tiesa gan sievietes, un gluži neiespējami pateikt, kuram līdzi nākusi māte, sieva, māsa vai draudzene. Pa reizei ieskanas arī pa lietuviešu vārdam, un es pamanu, ka vienā vagonā ir tikai mūsu kaimiņdēli.

Pulkstenis rāda jau bez piecām minūtēm astoņi, kad izdodas notvert Hugo Krieķi, ko puiši vienkārši sauc par virskonduktoru. Palama nekādā ziņā nav domāta launi, varbūt drīzāk aiz pateicības, jo Krieķis, lieliski velkdams uzticēto uzdevumu, pēc sarunām Augsburgā un Nirnbergā noorganizējis iknedēļas speciālvilcienu no Filzekas uz Augsburgu un atpakaļ.

„Filzeka ir austrumos no Nirnbergas, tur ir daudz mežu un maz cilvēku, mēs dzīvojam kazarmās, strādājam visus darbus, un, kas vēlas, piektdienas vakaros brauc vikendā uz Augsburgu. Esam kopā ar lietuviešiem."

Vairāk viņš nepagūst paskaidrot, jo skaļrunī atskan uzaicinājums iekāpt. Vēl brīdis un vagoni sakustas. Daži darbavīri, tikko atvadījušies, pēdējā mirklī ieraušas pa durvīm.

Man blakus uz perona stāv vecāks vīrs. Viņš krata galvu un saka: „Šķiras tā, it kā brauktu uz Ameriku."

Bet garām aiziet divas meičas, un vienai ir brīnumcirtaini mati un skumja balss: „Aivars būšot nākamnedēļ atkal. Bet līdz sestdienai ir veselas piecas garas dienas."

E. Aide

Rūta Skujiņa

Tev sava kapa nav...

Tev sava kapa nav,
kas varētu apaugt ar zāli.
Tavi locekļu trūdi
ir kaisīti tuvu un tāli.
Bet aizmūža gaismu vaigā —
dvēseles staigā.
Neraudi, mātē — bēgle,
nesēro, līgava sirmā,
tu viņu satiksi pirmā,
tu viņu pazīsi pirmā
pēc asins un uguns rotas,
kas būs tam aizmūža dotas
par gājumu baigo un grūto.
Pacieties, dzīvais, nesēro, dvēsele bārā.
Laiks pludo kā upe bez stājas.
Mēs visi drīz sasniegsim mājas:
kautie un kritušie pasaules lielcela malās.
Ja arī locekļu trūdi
ir kaisīti tuvu un tāli.
Kaut sava kapa mums nav,
kas varētu apaugt ar zāli.

Kā uz aizjūras zemēm pārsūtīt grāmatas

Tautieši raizējas, ka braucot uz aizjūras zemēm grūti paņemt līdzi trimdā sagādātās grāmatas, kas daudziem ir visvērtīgākā manta. Laba un lēta iespēja ir grāmatas sūtīt pa pastu. To var izdarīt draugi un pazinas, ja zina aizbraucēju adreses.

Vācu pasts iespiedumdarbus (Drucksache) uz ārzemēm pieņem saņos līdz 2 kg. Par pirmajiem 50 g jāmaksā 10 fen., bet par katriem nākamajiem 50 g līdz 2 kg — 5 feniņi. 2 kg sainis tātad maksā DM 2,05. Grāmatas iesaiņojamas ar valējiem galiem, bet lai pasargātu no saburzīšanās, tad iesaiņošanas papīru ieteicams ņemt 2—3 cm garāku par grāmatām, atstājot nelielu spraugu pārbaudei. Otrs pārsūtīšanas veids ir ar vienkāršu pasta saini, kas atļauts līdz 10 kg un katri 50 g maksā 10 feniņu, bet ne mazāk kā 60 fen. par visu saini. Nepatikami tomēr tas, ka muitas iestādēm jāiesūta rakstisks ziņojums par saiņa saturu. Ērtāks un parocīgāks tāpēc ir iespiedumdarbu sūtīšanas veids. Ar vienu 2 kg smagu saini var nosūtīt apmēram 10 vidēja lieluma grāmatas. Iespējams arī 100—200 g virssvars, bet to katrā atsevišķā gadījumā izšķir pasta ierēdnis.

Zināšanai atzīmēsim dažu grāmatu svaru: Mērnieku laiki 760 g, Dvēseļu puteņa visas 3 daļas 600 g, Kaugurieši 490 g, Širmaņa pasakas luksa izdevumā 45 g, Vāciski-latviskā vārdnīca 110 g utt.

Ed. Dobelis

Pēteris Aigars

MODELIS

(1. turpinājums)

„Tu runā kā preču māte, nevis kā Garklāva sieva!"

„Ja viņš gribētu pēc manas nāves precēties, no sirds ieteiktu viņam šo sievieti!"

„Viņš var apprecēties arī otrreiz, nesagaidījis tavu nāvi."

„Māt, viss ir iespējams, bet kamdēļ gaidīt launāko?"

„Es tavā vietā pie viņa nepaliktu vairs ne dienu. Tavas istabas tēva mājā vēl arvien tevi gaida. Tu vari kuru katru brīdi — dienu vai nakti, atrast pajumti mūsu mājā. Lai nu tēvs kāds ir, bet launa viņš tev nevēl. Iegaumē, to saka tev tava māte!"

„Es saprotu tevi, bet tu nesaproti mani. Man pašai sava dzīve un sava māja. Kāds apavs uzvilkts, tāds jāvalkā!"

„Bet tavs un mūsu ģimenes gods, vai tev vienaldzīgi, ko sabiedrība runā!"

„Vienaldzīgi nav, bet es taču nevaru klausīties tenkās. Arī tu to nedarīji, kad tēvam draudēja bankrots!"

„Tā bija saimnieciska neveiksme — linu operācijas."

„Direktors Lazdukalns tomēr toreiz atteicās ar mani saderināties. Nabaga Garklāvs bija vienīgais, kas gribēja precēt mani, nevis tavus obligācijām noslogotos namus!"

„Lazdukalnam nevar pārmest, ja viņš laulībām meklēja stabilu pamatu!"

„Bet vai manam vīram var pārmest, ja viņam kā mākslinieka patiktu kāda meitene. Īsts vīrietis arvien atgriezīsies pie ģimenes. Bērniem viņš piekēries, to pati zini!"

„Tev trūkst pašlepnuma, tu esi akla, vai tu neredzi, cik tava loma šajā mājā ir nožēlojama."

„Vai citā mājā mans stāvoklis grozīsies. Labi, es aiziešu pie jums, bet visa Rīga runās trīskārt skaļāk — lūk, tur iet Garklāva sieva, kuru vīrs pametis. Māt, visus vīriešus nevar mērot ar vienādu mēru. Mans stāvoklis ģimenē pagaidām nav apdraudēts. Un ja arī notiktu tas, ko tu pareģo, šaubos, vai ar aklu greizsirdību varētu ko par labu vērst. Aizdomas un nepamatoti pārmetumi cilvēkus visvairāk atsvešina. Pagaidām es savam vīram uzticos un ar to man pietiek." Pēdējos vārdus izrunājusi, Garklāva kundze jutās kā iedzērusi indi. Viņa vēl nekad nebija sev tā melojusi.

Māte izskatījās satriekta no meitas vārdiem. Viņa nopūtās:

„Meit, tas vīrietis tevi aptinis ap pirkstu!"

„Labāk, māt, nerunāsim par to. Nāc uz dzīvokli, iedzersim tasi kafijas. Bērni arī priecāsies, ieraugot tevi."

„Paldies, milā meit, citreiz, mani uz ielas gaida mašīna un kalpone, jāsteidzas uz tirgu iepirkties. Uz redzēšanos. Iegaumē, tavi vecāki tevi nepametīs nelaimē!"

Sirmā kalsnā kundze nomutēja meitu un aizgāja stingru, paštaisnu soli. Katra kustība runāja: savu esmu pateikusi, ja neklausi, pašas vaina.

Garklāva kundzes mērs bija pilns. Mātes biedinājums viņu grieza kā nežēlīgs asmens. Viņa atzvila uz neapdarināta granīta bluķa un cauri asarām čukstēja:

„Esmu neprātīga sieviete . . . kam tā vajadzēja runāt. Ja Garklāvs patiešām mani pamet? Viņš taču kaprizs kā bērns." Viņa pastiepa roku, it kā aicinot atpakaļ māti, bet nebija spēka piecelties un saukt, kas varētu dot padomu kā rīkoties. Pāri sejai rītēja lielas asaras, bet marmors gavilēja aiz mākslas prieka. Pie darbnīcas durvīm klauvēja gaidītie ekspreši.

2.

Kalnu varenības ēnā cilvēku kaislības un alkas liekas tik sīkas un nožēlojamas. Kas meklē laimi un milnieka vientulību, lai nebrauc kalnos. Ceļojumu vadoņi gan kalnus ieteic visādu kaislību apsēstiem ļaudīm, tīšu prātu viņus vilinādami nelaimē. Tas ir pārkāpums, tā ir krāpšana. „Neticiet kalniem", vajadzētu uzlikt visos ceļu krustojumos. „Meklējiet ielejas, kas esiet izsalkuši miera un aizmirstības!"

Tēlnieks Garklāvs ar savu draudzeni nebija vienīgie, kas krīt kalnu vilinājumam par upuri. Viņi bija tikai locekļi lielajā kēdē, kas sen sākusies pirms viņiem un nezin, vai kādreiz beigsies līdz pasaules bojāejai.

Pār mazo atpūtas vietas pilsētiņu kalni slējās kā zili pelēki milži balšā vēl plosījās cīrulu putenis, bet ap mazo pilsētiņu dārzos izšķērdīgi ziedēja ķirši, plūmes un firziki. Piesaulē gaiss bija maigs un silts kā liepu tēja. Kalnu zilais pelēkums labi saskanēja ar ielejas dabas košo zaļumu. Vēja pūsmas brīžam pacēla no dārziem veselu ziedlapu mākoni un nesa to, piekaisot ceļus un takas ar balti iesārtu sniegu.

Ziedlapu pieputināts bija arī balkons saules pusē, kur atpūtas krēslā, izmetusies plūdmales tērpā, zvilnēja Daina Lorupe. Caur saules aceņēm viņa vēroja mākoņu gaitas kalnu galotnēs un dārzu ziedēšanu ielejā. Pavasara brīnums sejā ļoti labi sadzīvoja ar viņas linu matiem, kas līganiem viļņiem krita uz pleciem.

Jaunajai sievietei pie kājām gulēja tumšā safjāna ādā sieta Bokačio novelu izlase. Viņa paspēra grāmatu ar sarkano sandali un aizlika rokas aiz pakauša. Te bija tik labi, miesu un dvēseli šūpoja tāds salds nogurums, negribējās ne lasīt, ne domāt. Viņi bija divi vien šajā Austrijas kalnu Edenē. Kalni, pavasaris, ziedošie dārzi — to visu viņa sen bija cerējusi. Būtu ģēķība šodien domāt, kā būs rīt, kad firziki vairs neziedēs iesārtiem ziedlem, kad kalni būs apmākušies, kad mīlestība būs izmīlēta. Kādreiz pasakas beidzas. Pagaidām viņš bija šeit, viņš teica, ka ir laimīgs, ko vairāk vēlēties? Tas viss pildīja viņas domas un sapņus ar medainu saldmi. Bija tāda sajūta, ka staigātu zem bišu pilniem ziedošiem vītoliem. Viņas dvēsele bija apņemta šāda vītolu ziedēšanas skurbuma. Vidzemē, viņas dzimtenē viņai no visiem ziedētāju kokiem vītoli bija bērnībā visdziļāk iespiedušies apziņā.

Nekā nedarīšanas svētlaimību vienīgi traucēja Garklāva tieksme ik rītu rakstīt vēstules. Vēstules bija viņa vājība. Tas kaitināja Dainu. Viņiem pansijā katram bija sava istaba, bet kopējs balkons. Tēlnieks Teodors Garklāvs aiz stikla durvīm rakstīja draugiem vēstules. Viņš arī atpūšoties nevarēja iztikt bez parastās draugu sabiedrības un atskabargainās domu mijiedarbības. Mīlestība aizņēma tikai daļu viņa nepiesātināmās dvēseles. Turklāt viņš jau vairākkārt bija slepeni piekēris sevi pie ilgām atrasties savā darbnīcā. Vesera un kaltu skanēšana viņam deva vairāk sirdsmiera un atpūtas kā šie kalni, šīs izšķērdīgi ziedošās ielejās un šī maigā un piekļāvīgā draudzene, kas katru viņa vēlēšanos centās jau no lūpām nolasīt.

Garklāvs aizdarīja pēdējo aploksni un raudzījās uz kalniem. Tie stāvēja smagi un mīklaini kā mūžība. Kalni bija Dainas Lorupes sapnis. Cik ilgi viņš šo sapni līdzi dzivos?

(Turpinājums sekos)

Mēta Metuma ceļojums uz Austrāliju (3)

Atomproblēma un jūras slimība

Gaidot kāpšanu uz kuģa, mēs cilājam problēmas. Esam atraduši, ka pirmais, daudz ātrāk nekā krievi vai citi, ar atomiem nodarbojies Pietuku Krustiņš. Viņš jau Mērnieku laikos publicējis vēstījumu inteliģencei saistītā dzejas valodā, kur izsakās:

Satek atomi un rodas
Progresīgi meteors,
Dieva dēli lejup dodas,
Līgo saules meitu kors . . .

Dodiet tika šīs rindas rokā kādam sapratējam, kaut vai Volfgangam Dārziņam, un iznāks vesela disertācija par šīsdienas notikumiem . . .

Otra problēma ir jūras slimība, kas gan pēc trimdas valodnieku uzskatiem, droši vien, nav pietiekami pareizi latviski definēta. Jo — vai tad jūra ir slima? Varbūt būtu pareizāki teikt — jūras slimotāji, vai precizāki — slimība, kas piemeklē braucējus vētrainā jūrā uz šūpotāja kuģa. Lai nu šā vai tā, bet bailes no šīs slimības ir lielas visiem, arī sievietēm. Tālāk redzētāji jau iegādājušies pie kāda labdaŗa īpašus pulverīšus. Viens tos ieņēma un viņam minūtes laikā kļuva nelabi. Viņš atgūlās gultā, bet draugi gultu šūpoja, un dūša kļuva atkal varena. Tātad pulverītis derīgs.

Ir ziņas, ka vajagot dzert reibinātājus dzērienus. Tad iekšējāis reibums izlīdzinot šūpošanos un cilvēks staigājot kā valdnieks. Bet — kur dzērienus ņemt, ja „fil esen, fil trinken, niks geld, niks šnabs?"

Mets Metums

Klasiķi kondensētā veidā

Amerikāņu apgāds „Haldeman-Julius" izdod garu seriju „kondensētu" romānu, drāmu, filozofisku un citu apcerējumu no visas pasaules literatūras. Līdz šim iznākuši jau 2500 sējumu, kur uz 64 lappusēm atrodami Platona, Dantes, Šekspīra, Tolstoja, Fransa, Zolā, Šova vai jebkuŗa cita miruša vai dzīva klasiķa darbu saīsinājumi. Līdz šim izpārdoti 300 miljoni eksemplāru. Lai palielinātu mazāk pazīstamu darbu metienu, apgāds vienkārši groza oriģinaltitulu, cenšoties ieinteresēt pircēju. Tā, piemēram, Mopasana novele „Boule de Suif" sasniedza tikai 15.000 metienu, bet kad firma darbu pārdēvēja, bija jāiespiež vēl 60.000 eksemplāru. Jaunais tituls bija: „Franču prostituētā uzupurēja"

WE

ASV prezidenta „slepenā avīze"

Ja Harijs Trumens nebūtu atkal ievēlēts par ASV prezidentu, tad to lietu vidū, kuŗu trūkumu viņš sajustu vissāpīgāk, liekas, būtu viņa personīgā „slepenā avīze", ko iespiež vienā eksemplārā un kas prezidentu padara par vislabāk informēto cilvēku pasaulē, izsakās „Daily Mail" korespondents Ņujorkā Ričards Grīnovs.

Kā vairums pārējo amerikāņu, prezidents pie brokasta galda pārlasa vairāk rīta avīzes, bet drusku vēlāk, pl. 8,15, viņš dodas uz savu privāto biroju Baltajā namā. Sākdams kožļāt savu pirmo tās dienas kožļājamo gumiju, — Trumens nekad nav redzēts smēķējam — viņš saņem no sekretāra Čarlza Rosa sava „personīgā informācijas dienesta" jaunāko ziņojumu vienā eksemplārā iespiesta laikraksta veidā.

Šo avīzi, kas pēc iespiešanas nonāk tieši pie prezidenta, vada visai īpata redakcijas kollēģija: galvenais redaktors ir admirālis, bet viņa divi palīgi — ģenerāli. Laikraksta vadību admirālis Hillenketers pirms gada pārņēma no agrākā redaktora ģenerāļa Vandenberga, tagadējā aviācijas štāba priekšnieka un kara laika slepenā dienesta vadītāja, senātora Vandenberga brāļa dēla. Prezidenta slepenās avīzes vadīšana ir Hillenketera galvenais darbs, kas aiznem visu viņa laiku. Abi galvenā redaktora palīgi ir armijas izlūkošanas dienesta šefs ģenerālleitnants Čemberlēns un aviācijas izlūkošanas dienesta priekšnieks ģenerālmajors Kebells.

Galvenā redaktora uzdevums ir savākt, apstrādāt un koncentrēt slepeno informāciju, ko viņš katru dienu saņem no visām pasaules malām. Informācijas devēji ir amerikāņu diplomāti, seviški informācijas aģenti, slepenā dienesta darbinieki, arī amerikāņu veikalnieki, kas dzīvo ārzemēs, ceļo vai atrodas komandējumā. Dienu un nakti šī informācija šifrētu kabelogrammu veidā ieplūst avīzes redakcijā. Kā norāda „Daily Mail" korespondents, nesen redakcija esot saņēmusi augstākā mērā interesantu informāciju no teritorijas aiz „dzelzs aizkara", starp citu, arī vienu vai divus seviški „gardus kumosus" no Aizurāliem.

Prezidenta laikraksts" prozaiski saucas CGI (Konfidenciāla vispārējā informācija), un tā sagatavotāja iestāde CIA (Centrālā izlūkošanas aģentūra). Visa darbība norit tik lielā slepenībā, ka nekad un nekur nedzird par to runājam, un Trumena slepenā avīze ir viens no Vašingtonas visīpūpēģāk glabātajiem noslēpumiem, kurā nav varējuši iespiesties arī veiklākie un sakariem bagātākie amerikāņu preses vīri.

Pēc tam, kad prezidents ar avīzes saturu iepazinies, izdarīts uz tās malām atzīmes un pienēmis atzinumus tālākai ricībai, ar to iepazīstina vēl nedaudzas personas. Īsā konferencē pie prezidenta ierodas vina tuvākie padomdevēji. Parasti laikrakstu dabū redzēt tikai flotes, armijas, gaisa spēku, ārlietu ministrijas un policijas šefi. Ja pēdējo zinu rezultātā rodas kādi lēmumi, tad tas notiek laikā starp pl. 9 un 10.30 rītā, pēc kam avīzi nogādā slepenā un drošā vietā.

Katru sestdienu līdz ar jaunāko slepenās avīzes izdevumu ASV prezidents saņem 5 lappušu pielikumu, kas arī iespiests tikai vienā eksemplārā un kurā nedēļas notikumi apcerēti ar lietpratēju autentiskiem komentāriem un iztulkojumiem.

Technika — ikdienas dzīvei

Foto aparātu, kas minūtes laikā dod gatavu 8-reiz 10,5 cm uzņēmumu, novembrī laidusi tirgū kāda Masačuzetas štata firma. Aparāta apkalpe aplam vienkārša: jāizdara uzņēmums, nospiežot slēdzi, pēc tam jāpavelk kāda tapa, jāpagaida minūte, jāatver kameras muguŗpuse un jāiznem gatavais uzņēmums. Aparātam lietojama īpaša divkārša filma; slīdot caur diviem veltnīšiem, uz vienas filmas attīsta negatīvu, uz otras tai pašā laikā pozitīvu. Aparāts sver 4 mārciņas un maksā 90 dolaru. Viens uzņēmums izmaksā 25 centus.

Pašgājēju divrindu kombainu-kartupeļu racēju, kas automātiski izrok kartupeļus, uzlasa, saber tos maisos un maisus aizsien, konstruējis E. Dālmans, Minnesotā. Mašīna palētina kartupeļu novākšanu par 60%.

Kīmikāliju, ar ko iznemt no drēbēm spīdumu, laidusi tirgū kāda Nujorkas firma. Skidrums mīkstina saspiestās drānas šķiedras, tā ka ar parasto suku pēc tam iespējams noņemt spīdumu.

„Neaizturamo džipu", gan ne ikdienas, bet militārām vajadzībām, konstruējusi ASV flotes ministrija. Apkārt automobilim apmontējams caurredzams „bezgalīgais ceļš", kas darbojās pēc kāpurķēdes principa. Auto tanī kustas kā vāvere savā skrituli, tikai ar to starpību, ka mašīna dodas uz priekšu, pāri bedrēm, mīkstām plavām, dubļu skrīņiem un sīkiem krūmiem.

Amerikāņu patēriņa rūpniecība piedāvā „bezpagīru vīnu", „maznikotīna tabaku" un „supermaigās ziepes". Kāda Sinsinati firma sāk ražot vīnu 15 škirnēs, kas ar piena sūkalu piemaisījuma palīdzību pilnīgi novērš vēlākas pagiras. Izcili vīna nogaršotāji to atzinuši par nevainojamu. Kentakijas lauksaimniecības izmēģināšanas stacijai pēc 15 gadu pūlēm izdēvies izaudzēt tabaku, kas, nezaudējot garšu, satur tikai 10% no parastā nikotīna daudzuma. Čikagā laista tirgū tik maigu ziepju škirne, ka tās nespējot pat zīdainim kost acīs. „Lamkina" ziepes gatavotas ne no lanolīna, ko iegūst no aitu vilnas, bet gan no ellas, kas iegūstama no jaunu jērn ādām.

Uz krievu joslu nele... gāli izvests tērauds ... banknotes par 25 m... marku

Reinzemes - Vestfāles valdī... pārstāvis otrdien paziņoja, ... atklāta liela tērauda un valū... kontrabandas afēra. Tajā ieja... tas ap 60 Rietumvācijas firm... kas ar padomju iestāžu ziņu ne... gāli izvedušas uz krievu joslu ... rauda preces apmēram 20 milj... marku vērtībā. Bez tam kont... bandēta pāri joslu robežai arī ... lūta, pie kam nelegālie rietu... vācu marku izvedumi sasnie... ap 5 miljonus. Rietumvācijas ... mas no padomju joslas saņēmu... pretī lielus vairumus dāmu z... un citu tekstilpreču, kas rietu... joslās pārdotas par ļoti augs... cenām.

Tai pašā laikā franču drošp... policija Maincā atklājusi l... amerikāņu cigarešu kontraban... aferu, saistītu ar neatļautām ... zemju valūtas operācijām, ... kam kopīgie apgrozījumi sas... dzot vairākus desmitus mil... marku. Roksheimā pie Vorm... notverta 20 t krava ar amerik... cigaretēm, kas ievestas no ... caur Antverpeni. Kravu ofi... bijis paredzēts sūtīt tālāk uz ... zeli, bet faktiski tā būtu sad... tālākpārdevējiem tepat Vā... Lietā iejaukts kāds Bāzeles r... ris, kā arī kādas holandiešu ... mas darbinieki; tai pieder k... ar kuru cigaretes pārvestas ... Reinu. Līdz šim jau apcietin... piecas personas.

BB, St.

„Noziegums un sods"

Okupēto Baltijas valstu kom... tiskā prese tikai reti publicē ... ziņas. Igaunijas komūnistu p... organā „Rahva Hääl" Talli... septembrī bija publicēta ziņa ... laka ricība nepaliek apslēpta: ...

„Septembra sākumā Mērjam... rinka tautas tiesā nāca iztie... licta pret Annu Krēkmani, ku... saimniecības īpašnieci Laukn... džā Kullamā pašvaldībā. No ... tajām valsts nodevām 1947. ... Anna Krēkmane nebija nodev... kg gaļas un 16 kg siena, bet n... g. pirmā ceturkšņa normām — ... piena. Anna Krēkmane visd... kos veidos mēģināja izlocīti... apsūdzības un apmānīt tautas ... ar visādiem melīem . . . Bet ... mā darba zemnieki atmaskoja ... Krēkmanes īsto seju, kas lie... pildīt savus pienākumus pre... domju valsti. Tiesa piespried... nai Krēkmanei brīvības zauc... uz 18 mēnešiem, visa īpašuma ... fiskāciju un balstiesību zauc... uz trim gadiem."

Nogurušās angļu m...

Kāda angļu ārste un sabied... darbiniece sarīkoja aptauju a... precētām anglietēm, lai noskai... kādas domas un rūpes nodarbin... laiku namamāti Anglijā, kādas ... nas tipiskās dienas gaitas un d... ikdienas aina. Šai nolūkā B... nas slimnīcas, Nusaseksā, asi... Dr. Stella Instone izvēlējās nam... tes, kas nestrādā ārpus mājas, ... vada savu ģimenes saimniecīb... kuŗu ģimenes ir prāvas. Izta... vecums bija starp 26 un 64 ga... un vīru izpelņa — 5 mārciņas n... lā. No aptaujas materiāliem izv... tais „tipiskais" namamātes at... jums pēc tam publicēts žu... „Lancet".

Chronika

Pertas radiofona žurnāls ievietojis rakstu par komponistu un pianistu Eiženu Freimani, ar viņa un prof. J. Vītola attēliem. Rakstā norādīts, ka Pertā ieradies pianists no Latvijas galvaspilsētas Rigas, aprakstītas viņa līdzšinējās gaitas, pieminēta Latvijas konservātorija un tās pirmais vadītājs prof. Jāzeps Vītols, kuŗa darbi Austrālijā vēl neesot pazīstami, bet pieteikts, ka ar Freimaņa starpniecību austrāliešiem dos iespēju noklausities šī un citu Baltijas valstu komponistu darbus, kas izpelnījušies ievērību arī ārpus savas zemes.

IRO štābs ziņo, ka DP gleznu izstādi Holandē paredzams atklās nākošā gada 7. janvārī. Gleznas, ko izstādei izvēlējies Holandes valsts mūzeja direktors Dr. Džafijs, uz Holandi nogādās Alberts Prande.

Kurzemes varoņu piemiņai veltītu dzeju antoloģiju Kurzemes krasts no rokrakstiem un pēdējiem izdevumiem sakārtojis Andrejs Eglītis, un to ar J. Soikāna zīmētu vāku glītā ietērpā apgādājis Daugavas Vanagu apgāds. Andrejs Eglītis savu grāmatas honorāru ziedojis Daugavas Vanagiem.

Iegādājaties
PROF. KĀRĻA KUNDZIŅA
monografiju
KRISTUS
Cena DM 4,—.
Grāmata pasūtināma pie mācītāja
Ed. Putniņa: (13b) Kleinkötz b. Günzburg/Do., Lettenlager. (2i1)

Krustvārdu mīk...

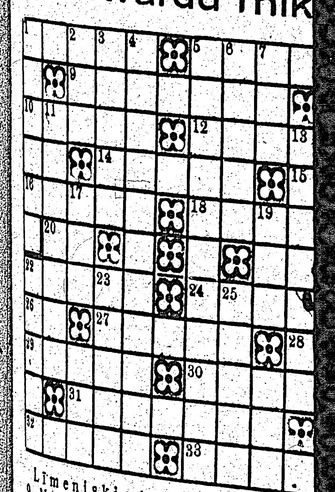

Līmeniski: 1. Komponists. 5. Rokt... 9. Norobežojuma zīmes rakstos. 10. Pla... 12. Pazīstama piensaimniecības sab. Lat... 14. Stāvoklis slimības attīstībā. 15. Izsauc... 16. Tērbata igauniski. 18. Zivs. 20. Nots... Greznošanās priekšmeti. 24. Putns. 26. ... svešvalodā. 27. Fotouzņēmums. 28. Nots... Sapilda. 30. Gaidas. 31. Ceļa nelīdzen... 32. Mājīgas. 33. Pagasts Latvijā.

Stateniski: 1. Aizvēsturisks ... niek). 2. Tituls angliski. 3. Valkāt. 4. ... braucieni. 5. Jūtu stāvoklis. 6. Izpelēka... Māra vieniba. 8. Stiprums. 11. Dzejisks ... telksmes veids. 13. Pasakains stāstījums. ... Bārt. 19. Slēpes svešvalodā. 21. Palīdz... Aizlogojums. 23. Dēka. 25. Bezkrāsain...

IS

arklāvs ar savu drau-
vienīgie, kas krīt kalnu
par upuri. Viņi bija ti-
elajā kēdē, kas sen sā-
viņiem un nezin, vai
sies līdz pasaules bojā

atpūtas vietas pilsētiņu
kā zili pelēki milži bal-
ām cepurēm galvā. Aug-
ās cīruļu putenis, bet
sētiņu dārzos izšķērdīgi
plūmes un firziķi. Pie-
ija maigs un silts kā
Kalnu zilais pelēkums
a ar ielejas dabas košo
a pūsmas brīžam pacēla
veselu ziedlapu mākoni
piekaisot ceļus un takas
tu sniegu.

ieputināts bija arī bal-
pusē, kur atpūtas krēs-
s plūdmalēs tērpā, zvil-
orupe. Caur saules ace-
roja mākoņu gaitas kal-
un dārzu ziedēšanu iele-
brīnums sejā ļoti labi
viņas linu matiem, kas
iem krita uz pleciem.

ievietei pie kājām gu-
safjāna ādā sieta Boka-
lase. Viņa paspēra grā-
kano sandali un aizlika
kauša. Te bija tik labi,
vēseli šūpoja tāds salds
egribējās ne lasīt, ne do-
ija divi vien šajā Aus-
Edenē. Kalni, pavasaris,
zi — to visu viņa sen
i. Būtu ģēķība šodien
ūs rīt, kad firziķi vairs
irtiem ziediem, kad kal-
ākušies, kad milestība
. Kādreiz pasakas bei-
ām viņš bija šeit, viņš
laimīgs, ko vairāk vēlē-
iss pildīja viņas domas
r medainu saldmi. Bija
ka staigātu zem bišu
došiem vītoliem. Viņas
apņemta šāda vītolu
skurbuma. Vidzemē, vi-
ē viņai no visiem ziedē-
vītoli bija bērnībā vis-
dušies apziņā.

arīšanas svētlaimību vie-
a Garklāva tieksme ik
vēstules. Vēstules bija
. Tas kaitināja Dainu.
sijā katram bija sava
kopējs balkons. Tēlnieks
rklāvs aiz stikla durvīm
ugiem vēstules. Viņš arī
evarēja iztikt bez paras-
sabiedrības un atskabar-
u mijiedarbības. Mīlesti-
tikai daļu viņa nepiesā-
ēseles. Turklāt viņš jau
bija slepeni piekēris sevi
atrasties savā darbnīcā.
kaltu skanēšana viņam
sirdsmiera un atpūtas kā
s izšķērdīgi ziedošās iele-
aigā un piekļāvīgā drau-
katru viņa vēlēšanos
no lūpām nolasīt.

aizdarīja pēdējo aploksni
s uz kalniem. Tie stāvē-
n mīklaini kā mūžība.
Dainas Lorupes sapnis
š šo sapni līdzi dzīvos?

rpinājums sekos)

hronika

diofona žurnāls ievietojis
komponistu un pianistu
mani, ar viņa un prof. J.
iem. Rakstā norādīts, ka
ies pianists no Latvijas
as Rīgas, aprakstītas viņa
gaitas, pieminēta Latvijas
rija un tās pirmais vadī-
Jāzeps Vītols, kura darbi
vēl neesot pazīstami, bet
a ar Freimaņa starpnie-
liešiem dos iespēju no-
ī un citu Baltijas valstu
darbus, kas izpelnījušies
ārpus savas zemes.

s ziņo, ka DP gleznu iz-
ādē paredzams atklās nā-
7. janvārī. Gleznas, ko iz-
ējies Holandes valsts mū-
ors Dr. Džafijs, uz Holan-
Alberts Prande.

s varoņu pieminai vēl
antoloģiju Kurzemes
rokrakstiem un pēdējiem
sakārtojis Andrejs Eg-
ar J. Soikāna zīmētu vā-
tērpā apgādājis Daugavas
gāds. Andrejs Eglītis savu
honorāru ziedojis Dauga-
iem.

Iegādājaties
KĀRĻA KUNDZIŅA
monografiju
KRISTUS
Cena DM 4,—.
pasūtināma pie mācītāja
ņa: (13b) Kleinkötz b. Günz-
rg/Do., Lettenlager. (211)

Uz krievu joslu nelegāli izvests tērauds un banknotes par 25 milj. marku

Reinzemes - Vestfāles valdības pārstāvis otrdien paziņoja, ka atklāta liela tērauda un valūtas kontrabandas afēra. Tajā iejauktas ap 60 Rietumvācijas firmas, kas ar padomju iestāžu ziņu nelegāli izvedušas uz krievu joslu tērauda preces apmēram 20 miljonu marku vērtībā. Bez tam kontrabandēta pāri joslu robežai arī valūta, pie kam nelegālie rietumvācu marku izvedumi sasniedzot ap 5 miljonus. Rietumvācijas firmas no padomju joslas saņēmušas pretī lielus vairumus dāmu zeķu un citu tekstilpreču, kas rietumu joslās pārdotas par ļoti augstām cenām.

Tai pašā laikā franču drošības policija Maincā atklājusi lielu amerikāņu cigarešu kontrabandas afēru, saistītu ar neatļautām ārzemju valūtas operācijām, pie kam kopīgie apgrozījumi sasniedzot vairākus desmitus miljonu marku. Roksheimā pie Vormsas notverta 20 t krava ar amerikāņu cigaretēm, kas ievestas no ASV caur Antverpeni. Kravu oficiāli bijis paredzēts sūtīt tālāk uz Bāzeli, bet faktiski tā būtu sadalīta tālākpārdevējiem tepat Vācijā. Lietā iejaukts kāds Bāzeles rēderis, kā arī kādas holandiešu firmas darbinieki; tai pieder kuģis, ar kuru cigaretes pārvestas pa Reinu. Līdz šim jau apcietinātas piecas personas. BB, St, AZ

„Noziegums un sods"

Okupēto Baltijas valstu komūnistiskā prese tikai reti publicē tiesu ziņas. Igaunijas komūnistu partijas organā „Rahva Hääl" Tallinā 17. septembrī bija publicēta ziņa „Kulaka rīcība nepaliek apslēpta";

„Septembra sākumā Mērjamā apprinka tautas tiesā nāca iztiesāšanā lieta pret Annu Krēkmani, kulaku — saimniecības īpašnieci Lauknas sādžā Kullamā pašvaldībā. No obligātajām valsts nodevām 1947. gadam Anna Krēkmane nebija nodevusi 23 kg gaļas un 16 kg siena, bet no 1948. g. pirmā ceturkšņa normām — 123 kg piena. Anna Krēkmane visdažādākos veidos mēģināja izlocīties no apsūdzības un apmānīt tautas tiesu ar visādiem meliem . . . Bet Kullamā darba zemnieki atmaskoja Annas Krēkmanes īsto seju, kas liegusies pildīt savus pienākumus pret padomju valsti. Tiesa piesprieda Annai Krēkmanei brīvības zaudēšanu uz 18 mēnešiem, visa īpašuma konfiskāciju un balstiesību zaudēšanu uz trim gadiem." Nl

Rasu teorijas fiasko Dienvidafrikā

TĀ IZRĀDĪJUSIES ŪDENS UZ KOMŪNISTU DZIRNAVĀM

Kad pavasarī feldmaršala Smatsa vietā pie Dienvidafrikas ūnijas stūres stājās 74. g. vecais nacionālistu partijas līderis Daniels Malans, likās, ka ūnijas saites ar britu imperiju ir apdraudētas. Malans un viņa partija, kas ar dažu balsu vairākumu pārspēja Smatsa ūnijas partiju, sludināja, ka ārpolitikā tāsi mērķis ir atbrīvošanās no britu impērijas, bet iekšpolitikā — panākt to, lai valsti valdītu baltie, un lai baltās rases iedzīvotājus pilnīgi atšķirtu no 8 miljoniem nēģeru, kas dzīvo Dienvidafrikas ūnijā. Pēdējais deva Malana pretiniekiem iemeslu pārmest viņam un viņa partijai, ka tā atdzīvina Hitlera ideju par rasu pretišķībām. Vēl vairāk šie pārmetumi pastiprinājās, kad Malans paziņoja savu viedokli Dienvidafrikā dzīvojošu indiešu problēmas atrisināšanai, proti, izteica nodomu visus šos indiešu repatriēt uz Indiju.

Anglu presē īpašu sašutumu izraisījis tas, ka Malans apsolīja politisko tiesību atjaunošanu visiem bijušās vācu kolonijas — Dienvidrietumafrikas vācu iedzīvotājiem, kuriem Smatsa valdība kara laikā bija atņēmusi pavalstnieku tiesības par simpatizēšanu Hitlera Vācijai. Malans paziņoja arī, ka viņš ne tikai atdošot pavalstniecību šiem vāciešiem, bet arī piešķiršot priekšroku ieceļošanai Dienvidafrikas ūnijā visiem vāciešiem, kas tur agrāk dzīvojuši, bet kara laikā atgriezušies Vācijā.

Ja vēl ievēro, ka Malans savā valdībā konsekventi neaicināja nevienu Dienvidafrikas ūnijas pavalstnieku, kas cēlies no angliem, bet sadarbojās tikai ar viriem, kas ir vai nu būru, vai cita neanglu cēluma, tad klūst saprotamas bažas, ka Dienvidafrikas ūnija, kuras stratēģiskā loma pierādījās jau otrā pasaules karā un nākotnē varētu izrādīties vēl lielāka, eventuālā konflikta gadījumā varētu izsludināt neitrālitāti un tādējādi paralizēt daudzus stratēģiski svarīgus plānus. Otrkārt, bažas radīja doma, ka pārspīlētā tieksme uzsvērt balto un melno iedzīvotāju tiesību dažādību, varētu pamudināt Dienvidafrikas nēģerus un indiešus mesties komūnistu apkampienos. Bīstamā parādība, ka komūnisma aģitātori gūst arvien vairāk piekritēju Afrikas nēģeru vidū, beidzot piespiedusi arī Malana valdību paziņot, ka attieksmju pārtraukšana ar britu impēriju var būt tikai tālākas nākotnes jautājums, ko pārrunās tikai tad, kad būs novērstas tiešās komūnisma briesmas.

Tai pašā laikā tomēr Malans negrib atzīt, ka arī viņa iekšpolitika attieksmē pret melnajiem iedzīvotājiem kurina uguni zem komūnistu podiem. Viņš gan pagaidām nav realizējis neko daudz vairāk par šķietami sīkiem noteikumiem sludinātās „atdalīšanas" vai „separēšanas" politikā, acīm redzot, neuzdrošinādamies realizēt paša sludināto programmu, pēc kuras būtu likvidējami melno pārstāvji parlamentā, un nēģeriem ierādāmi īpaši rezervāti. Pagaidām „separēšanas" politika izpaudusies tādā ricībā, kā, piemēram, uzrakstu izlikšanā uz 1. klases dzelzceļa vagoniem — „tikai baltiem", vai nēģeru un balto atšķiršanā atsevišķās klasēs dažās valsts augstskolās. Tomēr arī tagad jau Malana rīcības dēļ Dienvidafrikas ūnijas parlamentā iekļuvis pirmais melno ievēlētais komūnistu deputāts.

Decembra sākumā apstāklus Dienvidafrikas ūnijā sarežģījuši negaidīti politiski apstākļi. Malana valdības finanču ministrs Havenga, kas ir arī nelielās „afrikāņu" partijas līderis, kas ar saviem 9 deputātiem ienem atslēgas poziciju starp abām lielajām partijām, pēkšņi paziņojis, ka nepievienojas Malana plānotiem soļiem melno politisko tiesību sašaurināšanai. Viņš uzskatot valdības koalicijas 4 balsu vairākumu par pārāk niecīgu tik svarīgu lēmumu pieņemšanai un prasa tautas nobalsošanu. Tagad ieskata par iespējamu, ka izveidosies jauna koalicija, kurā Havenga ar savu partiju piebiedrotos Smatsam, lai noteiktāk un nepārprotamāk turpinātu cīņu pret komūnismu un striktāk iestātos par sadarbību ar britu imperiju un pārējām rietumu lielvalstīm. Laikraksti jau runā arī par jaunām vispārējām vēlēšanām nākošā gada martā.

X

Noguruša angļu namamātes sapņi un rūpes

Kāda angļu ārste un sabiedriska darbiniece sarīkoja aptauju ar 60 precētām anglietēm, lai noskaidrotu, kādas domas un rūpes nodarbina šolaiku namamāti Anglijā, kādas ir viņas tipiskās dienas gaitas un dzīves ikdienas aina. Šai nolūkā Braitonas slimnīcas, Ņusaseksā, asistente Dr. Stella Instone izvēlējās namamātes, kas nestrādā ārpus mājas, pašas vada savu ģimenes saimniecību un kuru ģimenes ir prāvas. Iztaujāto vecums bija starp 26 un 64 gadiem un viru izpelņa — 5 mārciņas nedēļā. No aptaujas materiāliem izveidotais „tipiskais" namamātes attēlojums pēc tam publicēts žurnālā „Lancet".

Šī tipiskā namamāte ir laimīgi precējusies, bet nedzīvo piemērotā dzīvoklī. Visa viņas dzīve centrējas ap mājām, viru, iepirkšanos un ģimeni. Viņas vienīgā atpūta ir kino divas reizes nedēļā. Viņa būs ar mieru nest citus upurus, bet neatteikšies no kino apmeklējumiem.

Visvairāk viņa jūtas nogurusi agrā pēcpusdienā un dažreiz aizmieg, darot savu darbu vai apsēžoties. Viņas pārtika nav pietiekama, ne gluži tik daudz naudas trūkuma dēļ, bet tādēļ, ka viņa bieži atsakās no savas daļas, lai vairāk tiktu ģimenei; īpaši tas tā ir ģimenēs ar augošiem bērniem. Namamāte pati pārtiek no „šādiem tādiem" uzkožamiem, un viņai ir tieksme patērēt pārāk daudz barības ar lielu stērķeļes saturu. Tādēļ viņai ir visas izredzes ar gadiem kļūt tuklai.

Viņas pieeja ēdienu plānošanai liecina par izdomas trūkumu un kārtējām neveiksmēm. Ģimene viņu nepārvērtē, un viņa dažkārt ir sapīkusi. Tipiskā britu namamāte smēķē, bet pastāvīgi cenšas smēķēšanu ierobežot, lai ietaupītu naudu. Viņas brīvdienas caurmērā reti kad ir vairāk par vienu nedēļu gadā. Viņai izdodas atlicināt divas stundas brīva laika dienā, bet šis laiks aiziet ar lāpīšanu vai adīšanu.

Dr. Instone par saviem novērojumiem raksta: „Raksturīgākais iespaids, ko es ieguvu aptaujā, bija visu šo sieviešu nogurušais izskats. Nogurumu pauda ne vien viņu sejas izteiksme un izturēšanās, bet bieži vien arī lēnas, nomocītas kustības un muskuļu spara trūkums." Vienīgi divpadsmitām no visām aptaujas dalībniecēm nebija sevišķu rūpju. Pārējām 48 bija kaut kādas nopietnākas bailes vai nu par laulības, ģimenes, dzīvokļu, naudas vai pārtikas problēmām. Kaut to namamāšu grupā, kuru viru izpelņa sasniedza 500 mārciņu gadā, īstu aptauju neizdarīja, sarunās tomēr izpaudās citādas rūpes. DM

Krustvārdu mīkla

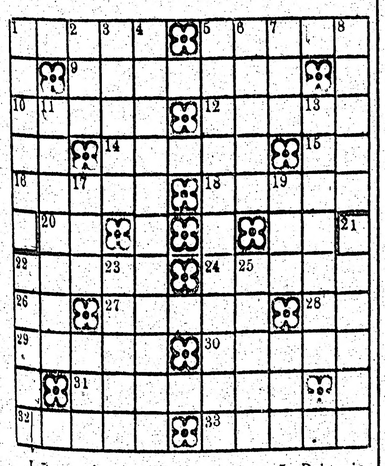

Līmeniski: 1. Komponists. 5. Rokturis. 9. Norobežojuma zīmes rakstos. 10. Planēta. 12. Pazīstama piensaimniecības sab. Latvijā. 14. Stāvoklis slimības attīstībā. 15. Izsauciens. 16. Tērbata igauniski. 18. Zivs. 20. Nots. 22. Greznošanās priekšmeti. 24. Putns. 26. Viņš svešvalodā. 27. Fotouzņēmums. 28. Nots. 29. Sapilda. 30. Gaidas. 31. Ceļa nelīdzenumi. 32. Mājīgas. 33. Pagasts Latvijā.

Stateniski: 1. Aizvēsturisks dzīvnieks. 2. Tituls angliski. 3. Valkāt. 4. Izbraucieni. 5. Jūtu stāvoklis. 6. Iepelēka. 7. Mēra vienība. 8. Stiprums. 11. Dzejisks izteiksmes veids. 13. Pasakains stāstījums. 17. Bārt. 19. Slēpes svešvalodā. 21. Palīdz. 22. Aizžogojums. 23. Dēka. 25. Bezkrāsainas.

Italija parakstījusi trīs līgumus ar Maskavu

Pēc četru mēnešu ilgām sarunām Maskavā parakstīts Itālijas-Padomju Savienības tirdzniecības līgums, vienošanās par reparācijām un muitas kontroli. Itālija saņems no Padomju Savienības izejvielas un lauksaimniecības ražojumus, bet savukārt eksportēs mašīnas, tekstilijas un ķīmikālijas. Tirdzniecības līgums parakstīts uz trīs gadiem un gadā paredz kopējo apgrozījumu par 48 miljoniem dolaru. Bez tam Maskavā panākta vienošanās par reparācijām: Padomju Savienība ar mieru pārņemt bijušos Itālijas īpašumus Rumānijā, Ungārijā un Bulgārijā un iztrūkstošos 100 miljonu dolaru saņemt precēs no tekošas produkcijas. BBC

Jauns satraukums arabu pasaulē

Otrdien Transjordānijas parlaments vienbalsīgi nolēma „uzklausīt Svētās zemes arabu lūgumu" un pievienot Palestīnu Transjordānijai. Ar to būtu piepildījusies karaļa Abdulas sapņa pirmā daļa par Lielsīrijas radīšanu. Šis lēmums satraucis visu arabu pasauli. Sīrija oficiāli uzaicinājusi Transjordāniju nekā nepasākt, kas varētu saskaldīt arabu pasauli. Ēģiptes ministru prezidents Nokraši Paša paziņojis, ka Kairo atzīs vienīgi Gazas arabu valdību. Daudzi prominenti arabi izteikušies, ka Transjordānija klusībā vienojusies ar žīdiem un vēlāk atzīšot arī Izraēlu. „Times" korespondents no Kairo domā, ka Transjordāniju var pat izslēgt no arābu līgas. BBC

POLĪTISKA TRAĢĒDIJA VARŠAVĀ

(Turpinājums no 1. lpp.)

Cirankevičs pratis piemēroties un paliqis visos amatos. Apvienošanās svinībās viņš figurēja kā viena no galvenajām personām. Kas tagad Polijā notiks, tas vairs nevienam nav noslēpums. Tāpat kā citās Austrumeiropas valstīs, arī te sociāldemokratus aprijuši komūnisti, kas tagad būs vienīgie kungi un noteicēji. Patiesību sakot, ne polu, bet krievu komūnisti, jo direktīvu un pavēļu devēja ir Maskava. Padotajiem perifērijā viss „ar prieku" tikai jāizpilda. Tā polu sociāldemokratus piemeklējusi traģēdija, kas sakņojas „vēsturiskajā materiālismā", uz ko dibinās arī komūnisti.

Bet prieks, kā ironiski ziņo Rietumeiropas preses pārstāvji no Varšavas, jau tagad visā Polijā ir lielis. Silēzijas ogļrači, lai atzīmētu apvienošanās dienu, apsolījuši izrakt 125.000 t ogļu vairāk, nekā plāns paredz. Ostrovecas rūpnīcu strādnieki „par godu vienībai" nolēmuši ražot 500 vagonu vairāk par agrāk solīto. Un komūnistiskais „Glos Ludu" jau tagad triumfē: „Ne miljonus, bet miljardus zlotu šī akcija dos valstij".

BBC, NZ. Sp

DAŽOS VĀRDOS

Grozījumi DP ieceļošanas likumā, kādus ierosinās nākamais ASV tautas pārstāvju nama imigrācijas komisijas priekšsēdis Sellers, būšot šādi: katrai nācijai paredzama noteikta ieceļošans kvote, atmetot visas pārējās priekšrocības atsevišķām reliģiskām vai citām grupām.

21 salūta šāviens otrdien atskanēja no visiem britu kuģiem Anglijā un ārzemju ostās par godu karaļa Džordža VI 53. dzimumdienai. Londonē lielgabali izšāva 41 salūtu. Ārstu biletens ziņo, ka karaļa veselība pēdējā nedēļā jūtami uzlabojusies, bet labajai kājai vēl vajadzīga saudzība. Karalim ieteikts Ziemsvētkus pavadīt Londonā un oficiālo pienākumu pildīšanu neatjaunot pirms vasaras. Princeses Elizabetes dēlu sauks par Edinburgas princi Čārlzu.

84. g. vecumā kādā ASV sanatorijā mirusi mātes dienas ierosinātāja Enna M. Jervisa. 1907. g. maijā Jervisa draugu vidū ierosināja maija otro svētdienu veltīt mātes godināšanai. 1914. g. prezidents Vilsons izsludināja mātes dienu par amerikāņu svinamo dienu un pēc nedaudz gadiem skaistā paraža izplatijās visā pasaulē. Pati Jervisa bija neprecējusies.

Kremlis patiesībā esot cietoksnis, teikts Maskavas amatierfotografiem izdotajā instrukcijā, tādēļ Kremļa uzņemšana bez īpašas atļaujas aizliegta. Kā tālāk ziņo „East Europe", aiz Ļenina un Staļina mīlzu statujām, kādas sadalītas pa Maskavas mūzeju visdažādākajām telpām, esot noslēpti mikrofoni publikas sarunu noklausīšanai.

De Golls Francijā nākšot pie varas ne vēlāk kā līdz jūlija beigām, paredzēja „Newsweek".

65.000 Čechoslovakijas ierēdņu atlaidīs no darba un izvietos pa fabrikām. Tīrīšana turpinās arī ārlietu ministrijā. Otrdien Kremlī notika bankets par godu čechu tirdzniecības delegācijai, kuŗā piedalījās Molotovs, Višinskis un augstākie padomju ģenerāļi.

537 milj. mārc. Lielbritanijai līdz š. g. 1. martam izmaksājusi Vācijas okupācija, bet reparācijās līdz 1. augustam saņemts 30,5 milj. mārc., otrdien paskaidroja britu finanču ministrs Kripss.

V I un V II produkcija esot sākta Kukshāfenā un Ķīlē angļu iestāžu uzraudzībā, apgalvoja Maskavas raidītājs sestdien. Ekernfērdes torpēdu izmēģināšanas stacijas uzspridzināšana tikai esot „miglas aizsegs".

Lamanšas kanāļa tuneļa būvprojektu franču valdība mēģināšot iespējami drīz dabūt. Rietumeiropas ūnijas padomes darba kārtībā, paskaidroja angļu parlamenta „tuneļa komisijas" priekšsēdis Sokross. Pret tuneļa būvi, ko 1930. g. noraidīja drošības apsvērumu dēļ, tagad britu parlamentā laikam nebūšot iebildumu. Tā būve aizņemtu 8 gadus.

9 austriešu lokomotives, nolemtas reparācijām Padomju Savienībai, sabrūkot tiltam, iegāzās Tisas upē. Domā, ka vainīga sabotāža.

Iecelt Eleonoru Ruzveltu par ASV ārlietu ministri, gadījumā ja Maršals atkāptos, prezidentam Trumenam lūgusi Amerikas pasaules politikas sieviešu komisija.

Ar sirds masāžu operējošie ārsti Parīzē atdzīvinājuši 11 gadus vecu meiteni, kuŗas sirds 11 minūtes bija pārstājusi darboties.

3 miljoni analfabētu, pēc oficiālām ziņām, pašreiz esot Polijā. Pirms kara no 36 milj. Polijas iedzīvotāju bija 750.000 analfabētu. Analfabētisma straujo pieaugumu izskaidro ar kolonistu nometināšanu no Padomju Savienības Āzijas apgabaliem.

1 feniņa gabali, kas izgatavoti Bavārijas naudas kaltuvē, izsniegti bankām. Tos laidīs apgrozībā janvārī.

Lielākam skaitam bijušo poļu karavīru būs atļauts nākamajā gadā iecelot Kanādā.

Tibetas dalailama poļu eksportfirmai „Polimex" pieprasījis ziņas par dzelzs tilta izgatavošanu un transportu uz Tibetu, ziņo Varšavas laikraksts „Wieczor". Tilts viņam esot vajadzīgs, „lai darītu laimīgu savu tautu". Vēstule rakstīta tibetiski uz dzīvnieka ādas un ievietota bambuka caurulē, pievienojot angļu tulkojumu.

JAUNĀKIE SASNIEGUMI LOPU KONTRABANDAS TECHNIKĀ

Štutgartes raidītājs svētdien sniedza UP informāciju par visjaunākajiem paņēmieniem, kādus lietojot kontrabandisti Beļģijas un Holandes pierobežā, slepeni nogādājot pāri robežai dzīvus mājlopus. Sivēnus, lai tie ar savu kviekšanu nepievilinātu robežsargus, kontrabandisti piedzirdot ar alkoholu. Tādā veidā sivēnus bez liekas skaņas iespējams maisā dabūt pār robežu. Lielākiem lopiem, ko maisā nevar iebāzt, kājās uzaujot sevišķi darinātas biezas „zeķes", lai mazinātu soļu troksni. Vēl cits paņēmiens esot govīm un kazām apziest purnus ar kādu īpašu, „garšīgu" ziepju šķirni. Lopiņi tad savās nakts gaitās i nedomājot par maušanu vai blēšanu, bet visu laiku tikai laizoties.

„Racionālizācijas vārdā" izmet no mājām strādniekus

Berlīnes „gaisa tilts" ir lielākā kombinētā gaisa operācija miera laikā, un tā berliniešus pasargājusi no bada, otrdien paskaidroja britu aviācijas ministrs Hendersons. Vēlēšanās parādītā berliniešu drosme, pēc Hendersona domām, nebūtu iedomājama bez tā morāliskā un materālā atbalsta, ko sagādājuši „gaisa tilta" angļu un amerikāņu lidotāji, kas kopš blokādes sākuma aiztransportējuši uz Berlīni 575.000 t preču.

SED partijas vadība oficiāli atsaukusi ziņu par gaidāmu Austrumvācijas valsts un valdības dibināšanu. Tāda esot lieka, kamēr vēl nepastāvot Rietumvācijas valdība. Pēc „New York Herald Tribune" ziņām, Austrumberlīnes „marionetu magistrāts" esot zaudējis ap 100.000 darbinieku, kas pārgājuši likumīgās pilsētas pārvaldes dienestā, tādēļ komūnisti gatavojoties robus aizpildīt ar „strādnieku jauniešiem". Berlīnes galvenais kasieris izteicies, ka rietumu sektoru iestādēm pat būšot grūti novietot darbā visus pārnācējus, jo tie sastādot 64,5 proc. no visa darbinieku skaita. Dažādu augsti kvalificētu lietpratēju zaudēšana krievu sektora iestādēs varot pat radīt pilnīgu sajukumu.

Padomju joslas iekšlietu pārvaldes vadītājs Fišers uzdevis visiem pārvaldes darbiniekiem ik sestdienu piedalīties politiskas pārskološanas kursos. Tā paredzēts sagatavot personālu, kas arī pēc krievu karaspēka izvākšanas spētu darboties padomju garā. Vēl pirms Ziemsvētkiem esot paredzēts, pēc maršala Sokolovska rīkojuma, nodibināt īpašu „pilsētas deputātu sapulci" Berlīnes austrumu sektoram. Pēc agrākā „melnā relchswēra" parauga organizēto padomju joslas policiju pēc apmācības sadalot 5—10 viru grupās un novietojot darbā par „strādniekiem" sociālizētos un privātos uzņēmumos. Pēc „Times" Berlīnes korespondenta informācijas, izejvielu trūkums un mašīnu nolietošanās krievus spiežot uz dažādiem pārkārtojumiem savas joslas rūpniecībā. Moderns esot „racionālizācijas" sauklis. Tā vārdā pārceļot veselu fabriku strādniekus, pie kam bieži vien tiem vecajā dzīves vietā esot jāatstāj visa mājas iedzīve, ko pārņemot pašvaldība. Uzņēmumu padomju likvidēšana palīdzēšot komūnistiem iegūt vienīgo noteikšanu darba vietās, padarot katru opoziciju neiespējamu.

BBC, AZ

VAI ĶĪNĀ ORGANIZĒS JAUNU VALDĪBU?

(Turpinājums no 1. lpp.)

dzīvo gandrīz askētiski, negrēznojas nekādiem ordeņiem un nenēsā dienesta pakāpes apzīmējumus. Nelaime tā, ka tauta zaudējusi uzticību nacionālajai valdībai. Vienkāršis cilvēks domā, ka pie komūnistiem varbūt būs pat labāk. Karavīru morāli lielā mērā mazina tas apstāklis, ka viņiem algas izmaksā nevērtīgajā papīrnaudā. Tiklīdz, piemēram, Sučovas frontē armija saņēma atalgojumu sudrabā, tās ciņas spars tūdaļ cēlās. BBC. AZ

Ar pieri sienā

Vieta: Donauvērtas-Gincburgas agrais strādnieku vilciens. Laiks: šajās dienās. Personas: švābu strādnieki un ierēdņi. Pirmais: „Krievi nāks!" — Otrs: „Nenāks!" — Pirmais: „Es saku, nāks!" — Otrs: „Es saku, nenāks; bet, ja kāds saka, ka viņu pusē slikti, tad tās ir blēņas: man brālēns no Zaksijas raksta, ka . . ." — Pirmais: „Nu, labuma gan tur nekāda nav, pie amerikāņiem tomēr labāk." — Trešais, kas visu laiku klusējis: „Skaidrs, ka viņā pusē vismaz vienā ziņā labāk — tur nav to velna ārzemnieku!"

*

Pēc programmas spriežot, Eslingenā nav vis notikusi amerikāņu joslas rakstnieku pēcpusdiena, bet „bakstnieku" pēcpusdiena. Drukas kļūdu velniņš vājā burtu kalpus arī sarikojumos.

*

Amerikāņu studenti aizrāvušies ar jaunu spēli redautu (red-out), kas pieņēmusi tādus apmērus, ka universitāšu administrācijas spiestas tās ierobežošanai lietot vistingrākos līdzekļus. Redauts ir pavisam vienkāršs — jāaiztur elpa tik ilgi, kamēr zaudē samaņu. Tas, kas no dalībniekiem spēj visilgāk izturēt, ir uzvarētājs, kas nokrīt tam jāizstājas.

VIENA NEDĒĻA PARĪZĒ — 1.

MĒS IEKĀPJAM MODES LAPĀ

Zili zaļas un oranžsarkanas ugunis sasalušas gaismas reklāmu neona spuldzēs. Rīts sāk irdināt nakts melnumu. Un tomēr nav tā nenoteiktā noskaņojuma, kas mēdz apņemt ceļotāju pēc vilcienā izplēnējušas nakts. Neredz rūsu, neredz lūžņu, neredz drupu. Stacija ir tīra. Tā, saprotams, nav vācu stacija. Tā ir Gare de l' Est — Parīzes austrumu stacija.

Pagājusi tieši viena nakts, kopš franču muitnieks Kēlas robežpunktā pamatīgi izrakņāja mantas un tad paviršī uzvilka ar krītu skaitli „10" uz koferа sāniem. Mēs nospriedām, ka tādu desmitnieku varētu uzvilkt kurš katrs no mums, bet pa laikam jau ir tā, ka nav viena alga, kura roka vienu un to pašu skaitli raksta.

Nu ir tā, itin kā mēs nebūtu vis izkāpuši no vilciena vienā vai otrā stacijā, bet itin kā mēs no ikdienas būtu iekāpuši tieši kāda druscin pārspīlēta modes žurnāla krāsainā lapā. Tur pa peronu vienādi noskaņotiem soļiem nāk divi pāri vīriešu apavu, kas šķiet kurpes un slēpju zābaka krustojums uz tik biezām siera šķēlēm, ka dipiņu „vienaldzīgie" laikam skaudībā nobālētu vēl dzeltenīgāki par šīm gumijas zolēm, kas Parīzē atkal ir modes šiks. Starp kurpēm un šaurajām bikšu starām rēgojas tik platа starpa, ka skaidri var redzēt visas četras spilgtās šķērssvītras uz smilšu krāsas zeķēm — sarkano, zaļo, zilo un oranžo. Dzeltenie cūkādas cimdi pieklājīgi piespieduši divu atturīgi pēlēko mēteļu priekšām divus vienādus rožu pušķus un zem ūsām, kas atšķiras tikai ar to, ka vienas jau sirmas, bet otras pilnīgi melnas, rotājas gluži vienādi smaidi.

Ne rozes, ne smaidi nav domāti mums. Divas platmales ceļas, lai sveicinātu kažokā ievīkstītu smaržu vilni, kas izpūko no Vines — Bādenbādenas — Parīzes vilciena pirmās klases vagona.

Taču kažoks šai par stacijas peronu pārvērstā modes žurnāla lapā nav nekas tāds, ar ko īpaši varētu piesaistīt uzmanību. Drīzāk mums šķiet, ka ievērību izpelnāmies mēs — kam nav ne kažoku, ne šķērssvītrotu zeķu, ne spožu uniformu, ne biezpiena zoļu, ne ādas koferu. Varens kažoks ir, piemēram, arī tai dāmai, kam tik gari priekšzobi, ka vienu mirkli iešaujas prātā Eleonora Ruzvelte un cilvēka tiesību komisija. Un tūlīt arī dabūjam mazu praktisku lekciju par cilvēku tiesībām. Aiz garajiem priekšzobiem slēpjas taisni tāda balss, kāda bija virsseržantam, toreiz, kad biju Rīgas kājnieku pulka jaunkareivis, un šī balss izkomandē trīs bagāžas nesējus tik nepārprotami, ka nav vajadzīga ne UN, ne chartas, kas nosaka visu divkājaino radījumu līdztiesīgumu.

Mēs nesam savus koferus paši un cenšamies nekur nepiegrūzties, jo ir sajūta, ka stingrāks pieskāriens varētu saplēst šo dīvaini nereālo modes žurnāla lapu.

Bet izrādās, ka lapu saplēš kaut kas pavisam cits. Mēs pamazām tuvojamies izejai plašajā stacijas priekštelpā un pamazām sākam arvien bažīgāk brīnīties, ka nav neviena, kas mūs sagaidītu. Ne jau rozes esam cerējuši, bet to cilvēku, par kuru uz Vāciju sūtītās telegrammās bija teikts, ka viņš aizvedīšot mūs uz iepriekš nolīgtām viesnīcām, jo UN sesiju laikā viesnīcas istaba Parīzē esot retāka manta par vācieti, kas būtu apmierināts ar savu tagadējo valdību.

Viesnīcu zinātāja nav. Mēs nonākam līdz izejai un gribot vai negribot ir jāapstājas. Un tad nu modes lapu saplēš tuvsatiksmes vilciens. Tas iegrudz blakus peronā un izsļāc pavisam citāda izskata cilvēkus. Viņi visi ir steidzīgi. Redz gauži maz kažoku. Par spīti tam, ka termometrs zvārojas ar nulli — vispār redz gauži maz ziemas vai rudens mēteļu. Parīzes strādnieki un sīkie ierēdņi, kas, acīm redzot, atbraukuši ar šo vilcienu, kā nogrunājuši visi steidzas rīta dzestrumā dziļi kabatās ieraktām rokām, bet tās ir paburzītu svārku kabatas, lietus mēteļu kabatas, labākā gadījumā smilšu krāsas vēja kamzoļu kabatas. Šie vēja kamzoļi, kā vēlāk pārliecinājāmies, pašlaik ir Parīzē visvairāk redzamais apģērba gabals, ko dažkārt valkā pat sievietes.

Jāatzīst, ka tie ir jauki — ar kažoka oderīti un kažoka apkakli un pie tam — prestatā visam citam — samērā lēti.

Strādnieku un ierēdņu upe plūst mums garām savādi steidzīgā un itin kā īgnā noskaņā. Cigaretes iespraustas mutes kaktiņos spītīgi un nekustīgi, kā šķībi sienā iedzītas baltas naglas, basku cepurītes, ko valkā gandrīz visi franču vīrieši, slīpi uzplacinātas pierei tik cieši, ka saspiež sejas izteiksmi savādi strupu un atraidīgu. Arī sievietēm nav ne kažoku, ne cepuru, ne smaidu. Parīzietes smaids atplaukst pēcpusdienā, ne pulksten septiņos no rīta, kad gariem soļiem jātraucas cauri stacijai uz darba vietu.

Mēms, straujš kā piepešs viesuļa brāziens šis strādnieku gājiens it kā iziet tieši cauri modes lapai un tikpat piepeši kā parādījies, atkal pazūd. Vai mēs, velti sagaidītāju gaidīdami, esam palikuši vieni? Nē, stacijas priekšā zem lielajiem pīlāriem, no kuru apakšas paveras skats uz rīta zilganumā iepletušos Stasbūras bulvāra muti, joprojām ir kažoki un koferu kalni. Viens kungs platmalē un pieci bagāžas nesēji uniformās pūlas iedabūt četros taksametros trīs dāmas un viņu saiņus. „Lūk, kā celo bagātas francūzietes!" saka viens no mūsu pulciņa. Bet tā nav franču valoda, ar kuras palīdzību šīs dāmas izsaka neapmierinātību par sava kavaliera, mantu nesēju un šoferu nespēju iedabūt koferi tādā automobilī, kas ir drusku mazāks par pašu koferi. Tā ir dāņu mēle. Un mēs atceramies nesen laikrakstos lasītu ziņu, ka šai vasarā un rudenī Parīze pārspējusi visu laiku labākos ārzemnieku pievilināšanas rekordus. Šogad pilsētu apmeklējuši vēl vairāk ārzemnieku nekā daudzinātajā 1938. gadā.

Vai tiešām tikai ārzemnieki ar bieziem naudas makiem būtu tie, kas rada krāsainās modes lapas iespaidu?

Savu ceļvedi nesagaidījuši, pasperam soli no pīlāru apakšas un mirkli vēlāk kāds pakalpīgs gars, rokām plātīdamies, izbūris mūsu priekšā taksametru. Brīdi braucam pāri platam laukumam un vareni ieplestam bulvārim, tad iesligstam šauras, zilgani pelēcīgas ielas apkampienos. Gar auto logiem aiztek vienmuļas fasādes. Vienīgie krāsu plankumi ir daudzie bāri. Tie jau agrā rīta stundā iedeguši samiegojušās spuldzes virs pudeļu rindām, kas laistās visās varavīksnes krāsās. Tikai retā bārā pavīd cilvēka stāvs, kas sakucis pār glāzi ar krāsainu šķidrumu. Toties ielas ir pilnas ar vīriem, kas steidzas uz darbu un sievām, kas steidzas uz māju. Gandrīz katrai elkonī ieglauzti divi, trīs garie franču baltmaizes kukuļi, kas tik tievi kā rokas dilbs, bet toties turpat metru gari. Visam pāri klājas kāda neizsakāmi pelēcīga atmosfaira, it kā mēs raudzītos krāsnī, kur no rīta stingst naktī izplēnējušu ogļu pelni, kaut arī drupu nekur nav.

Aleksandrs Liepa

Siņora uz ledus

Tā ir vācu slavenā daiļslidotāja Maksija Baiere, kas kopā ar vīru Ernstu Baieru sporta draugus iepriecina ar spāņu dejām uz ledus. Bijušie daudzkārtējie pasaules meistari un Garpa olimpisko spēļu uzvarētāji pāru slidošanā ar savu jauno programmu nesen viesojās Milānā, gūstot izcilus panākumus. Šo vācu sportistu jauko mākslu vērojuši arī daudzi latviešu sporta cienītāji.

TRĪS EIROPAS BALSTI (4)

Cietais rieksts

Studijas modernā militārā literātūrā

Līdz pat pirmam pasaules karam Anglija bija sala, uz kuras ar ilgu pilnu skatu no kanāļa pretējā krasta bija noraudzījies kā Napoleons, tā arī citi mazāki kauju ķēniņi, jo jau tajā laikā bija skaidrs: neviens Rietumeiropas iekarotājs nevar justies drošs, ja viņš nav iekarojis arī Angliju. Vilhelmam II izdevās uzbūvēt no Eiropas uz Angliju nelielu gaisa tiltu (cepelīni un pirmie bumbvedēji). Hitlers stāvēja patiesi vienreizīgas vēsturiskas iespējas priekšā, bet pavisam jocīgā kārtā viņš nebija sagatavojies, lai šo izdevību izlietotu. Tajā laikā, kad vācieši plānoja desantu uz Angliju, pēdējai bija tikai 27 vājas divīzijas un Vinstons Čerčils jau brīdināja: „Viņi (vācieši) var nākt šonakt, viņi var nākt nākošnakt." Pašiem angliem par lielu brīnumu viņi nenāca nemaz.

Būdams Landsbergas cietuma gūsteknis, Adolfs Hitlers meditēja: „Pārskatot Eiropas karti, ļoti viegli var palikt nepamanīta anglu-sakšu valsts pastāvēšana . . . Ja Eiropai jāiegūst jaunas territorijas, tad tas jādara uz Krievijas rēķina . . . Šādai politikai ir tikai viens sabiedrotais, tas ir Anglija. Neviens upuris nevar būt par lielu, ja nepieciešami iegūt Anglijas draudzību." — Bet iznāca pavisam citādi, no vispiemērotākā sabiedrotā Anglija bija pārvērtusies visnepiemērotākā ienaidniekā, tā bija kļuvusi par to kara gravitācijas centru, kādu varbūtību kalkulēja jau Klauzevics. 1940. g. rudenī Hitlers gan stāvēja pie tikai 20 km platā Lamanšas kanāla, bet viņš jutās nespēcīgs tikt tam pāri, par ko viņš savlaicīgi nemaz nebija domājis, citiem vārdiem, viņš nebija izšķīris kara visvārīgāko problēmu, bez kā „kara uzsākšana bija muļķība". (J. F. Fuller The Second World War.).

Kāda tad ir Anglijas salu stratēģiskā nozīme? To var formulēt dažos vārdos. Anglija tāpat kā Skandināvija ir drauds sarkanam flankam Eiropā. Drauds ne tikai ar gaisa uzbrukumiem, bet pastāvīgs drauds arī ar invāziju, kas reprezentētu visas rietumu puslodes saimniecisko, militāro un tehnisko potenciālu, tas ir ar milzīgu pārspēku. Tikai anglu salu iekarošana padarītu komūnistu spēku stāvokli Eiropā pietiekami drošu.

Bet vai boļševiku armija šādu pasākumu vispār mēģinātu? Vairums militāro komentātoru domā, ka nē. Anglija tagad ir relātīvi daudz labāk apbruņota kā Hitlera laikā. Arī Savienoto Valstu stāvoklis ir pilnīgi skaidrs un tas fakts, ka Anglijā iekārtotas Sav. Valstu gaisa spēku bazes, nedrīkst tikt vērtēts par zemu. Pad. Savienības flote ir vēl vājāka par Vācijas floti. Tātad praktiski atliek tikai gaisa spēki. Liddels Harts tad arī pielaiž iespēju, ka varētu notikt mēģinājums iekarot Angliju ar kolosāla gaisa desanta palīdzību, kas, starp citu, lieliski sekmēja sabiedroto invāziju Normandijā, un ieteic jau laikus organizēt pretciņu.

Ja nu atzīstam, ka anglu salas komūnistu armijai ir pārāk ciets rieksts, tad atliek vēl paliātīva iespēja — komūnisti varētu mēģināt neitrālizēt un sagraut anglu salu stratēģisko potenciālu ar gaisa uzbrukumu un tāldarbības šāviņu palīdzību. Neliegsim, tas var sagādāt Anglijai lielus zaudējumus un ļoti lielas ciešanas, bet stipri jāšaubās, vai tas ko varētu grozīt notikumu gaitā.

Pie šī gadījuma pieminēsim, ka arī Skandināvijas aizstāvēšana pret krievu uzbrukumiem nebūt nav bezcerīga. Krievu flotes spēku Baltijas jūrā diezin vai pietiktu, lai izceltu Zviedrijas krastā lielākas sauszemes karaspēka vienības, it sevišķi tajā gadījumā, ja tur jau būtu stacionēta spēcīga aviācija. Zemes ceļi, kas ved no Somijas uz Zviedriju un Norvēģiju, ir viegli nosprostojami. Skandināvijas kalni un daudzās upes, kas no tiem plūst uz Baltijas jūru, savukārt rada veselu rindu labu aizstāvēšanās poziciju. Bez tam, starp anglu salu un Skandināvijas aizsardzību pastāv cieša sakarība. Ja angļi un amerikāņi pārvaldītu arī Skandināviju, tad sarkano armiju stāvoklis būtu grūtāks par Hitlera armiju stāvokli. Austrumiem ne vien kā trūktu Skandināvijas gaisa un jūras bāzu, bet arī Pad. Savienības Baltijas jūras flote būtu hermetiski ieslēgta, jo, cik zināms, tad politisko katordznieku raktais Baltās-Baltijas jūras kanālis derīgs tikai nelielas tonnāžas kuģiem. Ja Skandināvijai ir svarīgi, lai tiktu nosargātas arī anglu salas, tad pēdējām savukārt ir svarīgi, lai tiktu nosargāta Skandināvija. Bet Skandināvija vēl savu nostāju nav izlēmusi un pagaidām turas uz neitrālitātes ceļa. Ars

(Turpmāk beigas)

Satikšanās ar vienu no Pāvo Nurmi uzvarētājiem

CIEMOS PIE STANISLAVA PETKĒVIČA

Vēstule Latvijai no Santiago

Iebraucējs Buenos Airesā redz, ka milzīgās pilsētas lielu daļu La Platas piekrastē aizņem tikai sporta laukumi, kuros pēcpusdienās sākas neiedomājama dzīvība. Šajos stadionos tomēr ļoti grūti iekļūt, jo visi pieder privātuzņēmējiem. Arī gandrīz vai pats vislielākais un bagātākais sporta klubs pasaulē — Gimnasia y esgrima, kam skaitās 30.000 biedru un 50 treneru, ir privāts pasākums. Iepazīties ar šo pasakaino „sporta fabriku" varu tikai tādēļ, ka mani pavada viens no šiem 50 treneriem. Tas ir Stanislavs Petkēvičs — Latvijas kādreizējais skriešanas rekordists un mūsu krāsu aizstāvis 1928. g. olimpiskajās spēlēs Amsterdamā. Mani brīnumi par nepieredzēto varenību ir milzīgi un visur gribas apstāties pēc iespējas ilgāk, taču Petkēvičs mudina: „Iesim!"

Stadions ir impozants. Tajā iekārtoti priekšzīmīgi laukumi visdažādākajiem sporta veidiem, bet apkārt milzīgs parks ar lieliem kokiem, skaistiem ceļiem gājējiem un jātniekiem, spēļu laukumiem bērniem un dīķiem, kuros peld balti gulbji. Buenos Airesas centrā atrodas šī kluba 11 stāvu nams. Tur viss šķiet kā karnevālā. Visjaukākais ir vienā no nama augšējiem stāviem iekārtotais peldbaseins ar 10 m augstu torni lēkšanai. Argentīnas skaistules te rāda savus krāšņos peldtērpus. Tajā pašā stāvā atrodas mākslīgā ledus slidotava, kur tagad slaidus aplus griež arī mūsu meistare Alīse Dzeguze-Klaviņa un cer kļūt par bagātā kluba daiļslidošanas treneri. Restorānā ģrezni ļaudis pulcējas vakariņās. Tās nav iedomājamas bez apmēram ½ kg vislabākā vērša ciskas gabala, kas cepts uz uguns.

Tikai tad, kad kopā ar Petkēviču sēdu viņa istabā, redzētais pamazām aizmirstas. Jā — Stanislavs Petkēvičs. Tāls ir tas laiks, kad viņš kopā ar mūsu izcilo ledus hokejistu Leonīdu Vedēju, kuru liek sirsnīgi sveicināt, Rīgā sēdēja uz viena skolas sola. Viņš ir tas pats vīrs, kas bieži pat naktīs trenējās Jelgavas šosejā, lai aizstāvētu Latvijas krāsas Amsterdamas olimpiskajās spēlēs. Amsterdamā tas izkaroja labu vārdu, pēc kam pārgāja dzīvot uz Varšavu, kur studēja tiesības. Sevišķi slavens Petkēvičs kļuva 1929. gadā, kad Varšavā 3000 m skrējienā uzvarēja Pāvo Nurmi. 1931. g. Helsinkos viņš tajā pašā distancē ar 8:26,0 min. rezultātu ieguva 2. vietu aiz slavenā soma Purjē. Tad pat Petkēvičs 5000 m veica 14:52,2 minūtēs. Sekoja starts ASV. Tur viņš guva lieliskus panākums slēgto telpu apmēram 200 m garajā ceļā, kurā „klupušas" daudzas Eiropas slavenības. Šajā īsajā skrejceļā tomēr var sasniegt izcilus rezultātus, jo laukums līdzīgs trekam. Pēc tam Petkēvičs vienu gadu dzīvoja Francijā un gadu Spānijā.

Tad godībai bija gals. Tāpat kā Nurmi, arī Petkēviču izsludināja par profesionālu. Sākumā teica, ka viņš kopā ar Nurmi Romā organizējis sacīkstes, kurās pārkāpti amatierisma noteikumi. Vēlāk apstākļi izrādījās citādi — pa daļai arī politiski. Petkēvičs savam kādreizējam draugam — Rīgas žurnālistam M. Grasim privāti rakstīja par dažiem veidiem, kā maršals Pilsudskis Polijā izturējies pret saviem politiskajiem sāncenšiem, un Grasis šos materiālus publicēja „Pēdējā Brīdī". Lieta nonāca līdz Polijas parlamentam, politiku sajauca ar sportu, un Petkēviču diskvalificēja, jo galu galā viņam nebija pavisam tīra sirds arī amatierisma lietās.

Sākoties otram pasaules karam, sportistu mobilizēja, bet jau nākamajā naktī vācieši bija klāt. Sākās bēgšana uz austrumiem, lai organizētu pretestību, bet tad Polijā iebruka krievi un vajadzēja mukt atpakaļ pie vāciešiem. Petkēvičam tomēr pālaimējās no Polijas aizbraukt uz Italiju, no kurienes 1940. g. viņš ieradās Argentīnā un šodien jau skaitās tās pavalstnieks. Viņš tagad ir 40 g. v., paspējis Buenos Airesā uzbūvēt skaistu māju, kur dzīvo ar kundzi un 2 blondām meitiņām. Latvija viņam vēl vienmēr ļoti mīļa, jo tur dzimis un izaudzis liels arī sportā. Petkēvičs sirsnīgi sveicina vecos sporta draugus. Viņa adrese tagad ir: Castellanos 3620 La Lucila F.C.C.A., Republica Argentina.

Buenos Airesā no Sveices ieradies arī Latvijas ilggadējais galda tenisa meistars Arnolds Ošiņš. Viņš kļuvis tirgotājs un dzīvo labas dienas. Īsajā apciemojumā Argentīnā man gan Ošiņu neizdevās satikt.

Santiago, decembrī.

Edg. Laipenieks

Mūsu ātrslidotājs Jānis Vencis dzīvo Kanādā un cītīgi trenējas. Ziemsvētkos viņš startēs ātrslidošanas sacīkstēs Vinipegā.

Jānis Dancis un Feliks Jēkabsons, divi nedaudzajiem latviešu ailētiem, kas Vācijā piedalās grieķu-romiešu cīņas sacīkstēs, Slezvigas-Holšteinas apgabala meistarsacīkstēs ļoti sekmīgi aizstāv Libekas vācu kluba Siegfried krāsas.

Trimdas junioru meistarsacīkstes paukošanā ar zobenu notiks 18. dec., bet 8. janvārī pl. 13 Virceburgā. Dalībnieki Virceburgas latviešu YMCAi piesakāmi līdz 31. decembrim.

SLUDINĀJUMI

†

Pēc ilgām un grūtām ciešanām Heilbronas sanatorijā aizsaulē aizgāja

ZIGRĪDA ŠNEPE

dz. 13. 12. 1910, mir. 8. 12. 1948. g.

Lai vēji Tavus sapņus
Uz dzimteni nes . . .

Heilbronas latviešu slimnieki.

†

Š. g. 6. dec. Denklingenas tbc sanatorijā pēc grūtām ciešanām mirusi

AMALIJA DOMBROVSKA,

dzim. Mareša.

dzim. 14. 12. 1865. g. Rīgā.

Viņu mīļi atcerēsies Denklingenas sanatorijas latvieši.

IZMANTOJIET GAISA PASTU,

apsveicot draugus un piederīgos viņpus okeana Ziemsvētkos un Jaunā gadā ar Ernas Geistautes zīmētām četrkrāsainām KARTĪTĒM. Cena DM 0,40. Pasūtin. atkalpārd., sākot ar 11. dec., ar uzl. pasta pēcm. un 20 proc. atlaidi, izpilda grāmatn. „Burtnieks": (14a) Esslingen/N., Nellingerstr. 8. — Gaisa pasta sūtījumi pienāk ASV un Kanādā pēc 4, bet Austrālijā — 10 dienām. (272)

Nenokavējiet!

Iznācis

Alfreda Dziļuma darbs

MEŽA ANDRIEVS,

no pasaku cikla „Dieva dārzs", ar A. Grundes illustrācijām. Cena DM 3.—. Atkalpārdevējiem atlaide. Grāmata pasūtināma Grosshandelsgesellschaft „Turība": (24a) Lübeck, Hartengrube 25/27, vai (24a) Hamburg 36, Neue Rabenstrasse 14/15. (288)

Kam būtu zināma bijušā karavīra — invalida

ANTONA TABŪNA

adrese? Lūdzu steidzīgi rakstīt A. Ģērkinam: S. A. E. C. Hostel Wiveliscombe, Nr. Tauton, Sommerset. Gr. Britain. (295)

Latvijas ev.-lut. Baznīcas virsvaldes

izdevumi Ziemsvētkiem:

BAZNĪCAS KALENDĀRS

1949. GADAM

GAISMA TUMSĪBĀ,

vadonis ikdienas bībeles lasīšanai.

Pieprasāmi īsi priekš Ziemsvētkiem pie mācītājiem (296).

Iepērkoties

DAUGAVAS VANAGU

GRĀMATNĪCĀ,

(13a) Nürnberg 2., A/C Valka,

jūs palīdzat krāt līdzekļus trūcīgo tautiešu aprūpei.

Katra mēneša sākumā iznāk jauns grāmatu katalogs. (279)

Andr. OZOLIŅA grāmatnīcā,

(14b) Itzehoe, Kaiserstr. 18, Lettenlager, skolas uc var pasūtināt: DM

1. Prof. Kārkliņa Citt. literāt. vēst. I 3.—
2. Prof. Kārkliņa Toniskais pamatmērs 1.20
3. Švarcbacha Latīņu-latviju vārdn. 10.—
4. Logaritmu 5-zīmju tabulas 3.50
5. Homēra Odiseja 2.—
6. Trauberga Zooloģija ģimnaz. 6.—
7. Dabas māc. 4.-6. kl. (a 3.—), 7. kl. 5.—
8. Tēvu val. māc. 2. un 4. kl. à 2.—
9. Bokaldera Latv. geograf. ģimn. 3. kl. 2.50
10. Mālnieka Latv.-vāc. vārdn. (17000) 4.—
11. Zaigas Vāciski-latv. vārdn. (13000) 3.—
12. Dziļlejas 1000 t. dz. izl. „Kamolinš" 2.50
13. Brīnumzeme — 120 teikas un pas. 3.—
14. Prof. Šmita Latv. pasakas I—III à 1.50
15. N. Lazdiņa Argentīna 5.—
16. Manmieka, Eiropas karte, krās. 2.—
17. Laiks — bērniem 2., 3., 4. nr. à 2.—
18. Trimdas rakstnieki I un II à 4.80
19. P. Gruznas Bursaki, romāns 3.—
20. Valtari Mēs nemirsim (somu karš) 2.—
21. Purapukes Savs kaktiņš, savs stūrītis 4.50
22. Anšl. Eglīša Līgavu medn., romāns 5.—
23. K. Rozes Latv.-angl. vārdn., ies. 9.—

Bez tam krājumā vēl dažādas grāmatas: Aspazijas Ilgu zeme; Klīdzēja Pajumte; Dziļuma Celmenieki I; Saulieša darbu izl.; Grapmaņa Dzimtā zeme (63 foto); rom. Rīga; Latvju teiksmas; Grīņa Zemes atjaunot., rom.; Aug. Gailīša Eke Mors, rom. utt. (254)

ZIEMSVĒTKU DĀVANĀM

lielā izvēlē Nameja, Daugmales ,Saules, Mucinu, Rucavas uc aproces, gredzeni, saktas, auskari uc rotas, kā arī dzint. krelles un sudr. cigarešu etvijas. Katalogs bez maksas.

KONSTANTINS TUMILS-TUMILOVIČS,

Mannheim, Lettenlager, Nebenius Str. 9. (222)

Goddevīgi pieminot Kurzemes varoņus, kam zāle zeldama iet pāri, — karavīrus, arājus, jaunavas, sievas un mātes, kas šo zemi un laiku mūžīgu darījuši ar savu mīlestību,

Andrejs Eglītis

sakārtojis dzeju antoloģiju

KURZEMES KRASTS

Grāmatu glītā ietērpā, ar Soikāna zīmētu vāku apgādājis

DAUGAVAS VANAGU

(300) **apgāds**

„CEĻŠ" — vērtīga svētku dāvana!

Iznākusi šā gada pēd. burtnīca (10./12.) daļēji ar 18. nov. un Ziemsvētku tēmatiku. Saturā J. Jaunsudrabiņa, Andr. Eglīša, Aīdas Niedras, Anšl. Eglīša, Z. Lazdas, K. Dāles, Kl. Zāles, Allr. Dziļuma, O. Liepiņa, P. Ērmaņa (pilnīgs rakstn. pārskats par šo gadu), prof. K. Kundziņa, prof. L. Bērziņa uc darbi. Aplūkotie rakstnieki: Aleks. Grīns, J. Janševskis, Aīda Niedra, prof. K. Kundziņa 65. g. darba apcere.

Žurnāls pērkams visās lielākās nometņu grāmatnīcās un pieprasāms apgādam. Cena DM 2.50. Gada komplektus uzņemas iesiet apgāds. Vēl dabūjamas iepriekšējās burtnīcas.

Dabūjamas apgāda pēd. laikā izdotās grāmatas: J. Klīdzeja Pajumte, maksā DM 2.50 (cena pazemināta), A. Brigaderes Princese Gundega un karalis Brusubārda ar P. Ērmaņa ievadu, maksā DM 2.50.

Apgāds „Ceļš" (Mežezers),

(13a) Würzburg, Centr. DP Camp. (298)

Latvietis, 27. g. v., vēlas iepazīties ar 18 līdz 27 g. v. tautietēm. Vēstules ar īsu dzīves aprakstu un foto lūdzu sūtīt Jāzepam Kalvanam. F. Joly Marevil sur Ource, Oise, France. (301)

GARĀ BŪSIM TUVĀK DZIMTENEI,

ja Ziemsvētku dienās lasīsim A. Deglava kultūrvēsturisko romānu

R Ī G A,

ko iespējams iegādāties visās lielākās nometņu grāmatnīcās un ieši Tēvzemes apgādā: (16) Hanau, Lettenlager, kur arī pieņem pasūtinājumus grāmatas nosūtīšanai draugiem, labvēļiem un piederīgiem uz ārzemēm.

Grāmatas cena DM 4.50, bet nosūtīšanai uz ārzemēm DM 5.—.

Turpat ierobežotā skaitā vēl dabūjamas:

N. Johansona Algebra I. d. DM 7.50
A. Gailīša rom. Dzīves zaļais koks DM 2.—
Basketbola spēles noteikumi DM 0.60
un skolas burtnīcas ar rūtiņām. (299)

LAUKSAIMNIEKI un AGRONOMI!

Jums un arī katram citam, kuram būs nepieciešams strādāt lauksaimniecībā, vajadzīga agr. V. Grozgalvja lauksaimniecības grāmata

SAIMNIEKOŠANAS PAMATJAUTĀJUMI

Grāmatā vispusīgi apskatītas arī citas lauksaimniecības blakus nozares. Grāmatai 242 lpp., bagātīgs ilustrātīvais un tabulu materiāls. Cena DM 5.50.

Grāmatā pasūtināma

LAB DAUGAVAS VANAGU grāmatnīcā:

(13a) Nürnberg 2., A/C Valka. Atkalpārdevējiem 15% atlaide, bet pret tūlītēju samaksu 20%. (307)

Intel. jaunkundze, 24 g. v., vēlas saraksties ar tautiešiem. Vēstules vēlamas ar ģimetni, raksīt šīs avīzes kantori — Oft. 303.

LATVIA

Latvian Newspaper

Published under EUCOM Civil Affairs Division Authorisation Number UNDP 196. Publisher and Editor: Kārlis Rabācs. DP Camp Kleinkötz near Günzburg/D. Printer: „Schwäb. Volksbl." Günzburg/D.. Bgm.-Landm.-Pl. 7. Circulation: 4000. Published three times weekly. Editorial office: Günzburg/Do. Dominikus-Zimmermann-Str. 2

Lietuvā

„Padom

iestāde

apsū

Lietuvas sūtn

Štutgartes raidītājs ce
domju laikrakstu, ko vārd
šanās. „Buržujiskie elemen
cits minētajā laikrakstā, „d
Partijai tagad jāgādājot, l

Ziņu par sacelšanos Li
nosaucot to par „zemnieku
tēt pret kolchozu ierīkoša
atsaucas uz kādu „padom

Lietuvas sūtnis Savien
vismaz 90% lietuviešu no
uz kaju varu. Radio ziņot
porā ju Padomju Savienīb
tonā „persona grata".

Ko stāsta bēgļi,

iradušies Zvied

no Baltijas vals

Ieskatu par apstākļiem
Savienībā, bet īpaši Baltijas
kas var būt par iemeslu ner
raisīšanai, sniedz bēgļi, kas
mēnešos pa dažādiem ceļiem
šies Zviedrijā no Baltijas
Kā norāda „Newsletter",
šiem bēgļiem bijuši dzelzceļ
tādēļ tiem bijis iespējams
plašus Eiropas Krievijas a
un vērot tautas noskaņojum
gaidas lielā mērā izskaidroj
oficiālo propagandu, kas
pieradināt iedzīvotājus pie
ka karš ir neizbēgams. It īp
ciga šī propaganda esot armi
dami rietumu tehnisko pā
kareivji neesot sevišķi pā
par uzvaru, bet karu apsv
tas sagādātu lielāku brīvību
partijas un NKVD uzraudzī

Arī tautas masas karu
Pēc pēdējā kara nekas neesc
iedzīvotāju dzīves standarta
nai, bet tā vietā spēki velt
rūpniecības atjaunošanai. A
valdības un partijas solījum
labāku dzīvi pēc uzvaras un r
damas solījumu piepildījumu
masas Ļeņingradā, Odesā un
žās vietās pirmajos pēckara
reizēm izrādījušas nemieru u
pību. Kolchoznieki atceroti
kara lakā uzraudzība samazin
viņi spēja palielināt savus p
gos dārziņus un noslēpt no ra
daudz, lai sagaidītu nākamo.
turpretim, raža nesniedz tāl
februārī, un sējas laikā pa
brigadiera uzraudzībā iedēstīt
tupeļus kolchoznieki pa nakt
izrokot un apēdot.

Cīņa pret rietumu ietekm
domju Savienībā esot dzīves
nepieciešamība, jo katrs civīli
kareivis, kas dabūjis pamest
rietumu pasaulē, ir jau „sam
un vēlas, lai Padomju Sav
jaunā karā zaudētu. Īpaši t
kāms par kareivjiem. Kara ve
sakot: „Pusk tolko prigot
(Lai tikai sākas karš).

Pašā Krievijā nekāda pret
kustība neesot novērojama, b
rāk neatkarīgajās Baltijas vals
Polijas okupētajā dalā, tāpat
nālo minoritāšu apgabalos, U
Kazaku territorijā, Kaukazā, k
parātisma tieksmes allaž b

Kā komūnisti i

skaidro DP kultū

rosmi

Padomju Lietuvas oficiozs „
raksta: „Vācijas rietumu
radušies neparasti grāmatu
nieki. No Padomju Lietuvas t
nem daudz jaunu un glīti i
grāmatu, galvenokārt lietuviešu
sīku darbus, pēc kam noplēš
un priekšlapas, kur atzīmēta gr
tas izdošanas vieta. Tā izoper
padomju apgādu izdotās grām
viņi iesien tās jaunos vākos,
dargu naudu izplata Vācijā un
sūta pat uz ASV, lielīdamies,
grāmatas paši izdevuši Vācijā."

LLV/